

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA



MONTREAL

LAPKRITIS - GRUODIS
NOVEMBER - DECEMBER

1942

Tomas II, Nr. 9 ir 10

N E P R I K L A U S O M A L I E T U V A

(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo Žurnalas

Nr 9 i 10 Montreal, lapkritis-gruodis 1942 metų Tomas II

Už Išlaisvinimą Lietuvos!

For Liberation of Lithuania!

Už Ištikimybę Kanadai!

For Loyalty to Canada!

Už Santarvės Pergalę!

For the Victory of the Allies!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montréal

Prenumerata metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje\$1.00

Canada \$1.00

Užsieny\$1.50

Other Countries \$1.50

Redakcijos ir Administracijos

antrašas:

2588 Bercy Street
Montreal, Quebec
Canada

Redaktorius Marija Aukštaitė

Red. Padėjėjas Jonas Yla

T U R I N Y S

Marija Aukštaitė	Kalėdos	pls. 3
Vincentas Budrikas	Universalė Meilė	5
P. J.	Begalo Kilnu	9
P. Liaukevičius	Atsiminus Praeitą Karą	11
A. D.	Kalėdų Dienai	13
J. Jokūbynas	Mūsų Uždaviniai	17
O. S. M.	Žmonės, Kurių Ieškoma	19
Genys	Toronto Dienos	21
A. Navickas	Mintys Kalėdų Angoje	24
Marija Aukštaitė	Senos Kūčios	25
J. Rutivalda	Sūnelis Parėjo!	31
Jūrų Sirena	Kalėdos Pavergtoj Lietuvoj... 36	
Genovaitė	Kalėdų Vakaras	39
Paulina Baltakytė	Jaunystės Vienuma	40
Dzūkė	Gimtoji Šalis	41
Elegijus Uosis	Iš Seno Dienoraščio	43
Petrutė	Montrealo Krislai	46
Nemuno Banga	Snaigėms Krintant	52
O. Vizbarienė	Kalėdų Šventė	53
Klajūnė	Sielos Skundas	54
Vincentas Budrikas	Wagnerio Muzika	56
" "	Fragmentai	57
.....	Laiškai	59
.....	Redaktorės Žodis	62.



KALĖĖDOS

Kai imu plunksną rašyti šią temą - virpa mintis... Tiek gražaus, ir tiek baisaus... Jei paimti šiandien vien grožį, įvilkti jį į Kalėdų rūbą, tuomet atrodytų, kad bandoma pasiepti tuos, kurie karo sukurių verpetuose, Sibiro tundrose, pabėgėlių būriuose, kurie bė kojų, bė rankų, kraujuose ir ugny, žaizdose ir asarose. Kurie už geležinių neišplėsiamų grotų, vergijoje, kanciose, alky, atplėsti nuo savųjų, istrenti iš savo žemių...

Jeigu rašyti: "Ramybė geros valios žmonėms", tai lyg išjuokti tuos, kurie už mus kariauja; kurie nesa save - kad mus atpirktų. Ir šiandien žodis "Ramybė", yra toli nuo tiesos.

Bet tarp tų visų chaosingų sukurių, kur tik dar gludi gyva mintis: karo, nelaisvės, ligoninių bandžuose ar kraujo klanuose, Kalėdų ranka pasibeldžia į nevieną krūtinę, į nevieną sąmonę, sąžinę ar protą. Ypatingai jos pasibeldžia į lietuvio širdį. Nes kiekvienas lietuvis, mažiau ar daugiau religingas ar tradicijingas, paprastes nuo lopselio prisiminti Kalėdas, ypatingai Kūčias, kur prie bendro stalo - prisimenama visi savieji...

Nubėgama už jūrų - marių, į savo gimtines namelius, ieškoma senos matusės, tėvelio, sesių, juk su jais buvo praleista nevienos Kūčios, nevienos Kalėdos, ir dabar ieškoma mintimis jų, kaip ryšio giminingos meilės.

Dažnai prie Kūčių stalo, susikaupiama giliausiai. Čia minty sveikini visus... Dažnai atleidi tiems, kurie tave nuskriaudė, išjuokė, paneigė, persekiojo; o tai pamatą duoda tas, kad ten prisimenama prakartėle... Jezulis Mazutis... Tokia gera, gera Švenčiausioji Marija Motina, savo pamiršęs Juozapas... Tai gimimo diena TO, KURS atneso pasauliui tiesų tiesą, KURS mirė už ją, kurs paliuko mums testą JO darbą, geriau žūti, negu paneigti tiesą. Ir šiandien dalis pasaulio, kariauja už tą tiesą, kurią JĖZUS prieš 1942 metus atnesė į žemę. Nors ta tiesa šiandien įvairiai suprantama, bet JI GIMĖ! JI GYVA! Gyva bus - iki bus amžiai! Ji visuomet belsis į duris ir rumus, į sazines ir protus, ji vystys gerį, ji kels, zadins žmogų iš gyvuliškų aistrų, iš neapykantos, keršto ir savanaudiškumo. Ir vis tik ateis tie amžiai, kada žmogus pilnai supras JĖZU IR JO ATNEŠTA TIESA.

Šiose Kalėdų šventėse, ir mes nevienas esame nuskriausti netiesos. Nevienas persekiojamas. Novieno išblaskyta šeima. Nevienas esame netekę brangių asmenų... Vieni žuvę karo laukuose, antri ištremti į Sibirą ar Vokietijos gelmes, tretį žuvę be žinios, be maziusių atgarsių... Tarp viso to, dar esame tarytum našlaičiai, arba kažkas žemesnio nei žmogus, nes mūsų tauta neturi laimės būti pripazinta pasaulio tautos kaip lygus - su lygiu. Apart dabartinių Lietuvos retėjų, telks dar ir neaiškus rytojus.

Bet, vistik žinome, kad yra gimusi TIESA, ir nors ją pilotai kryžiuoja, jos aureolė aukščiau kyla. Tik reik mums daugiau viningumo, daugiau patvaros, stipresnių vilčių ir pasiaukojimo; o išaus skaistesnis Kalėdų rytas Lietuvai, ir mums našlaičiams jos vaikams.

Tad, žengdami į Kalėdų ir Naujų Metų angą, sujūngkime mintis bendriems darbams, bendriems siekiams, bendroms idėjoms, apsisarvuokime broliška meile, ir siekime TIESOS, kad JI palaimintų Lietuvą nepriklausomybe, kad galėtų grįžti išguitieji broliai į savo žemę! Tuomet ir mums Kalėdos bus linksmos, ir mes su dūzgiančiais vargonais giedosime - GLORIA!

Dabar, Kanados Lietuvių Taryba ir Nepriklausomos Lietuvos redakcija, tiesia bent brolišką ranką šių metinių Švenčių proga, visiems broliams lietuviams. Sveikiname Nepriklausomos Lietuvos skaitytojus, Rėmėjus, ir mielus nenuilstančius Bendradarbius; linkėdami pasauliui, ir mums patiems taikos, ramybės, meilės ir gražaus sugyvenimo.

Nepriklausoma Lietuva



UNIVERSALĖ MEILĖ

Vincentas Budrikas

Šis yra universalės meilės amžius. Visi gamtos balsai, elementai, paukščių giesmės, visi mokslo išradimai, patylomis snibžda žmogaus ausin, kad jis stovi prie universalės meilės aukso gros slankscio. Tai yra pagrindinė jėga, kuri gena jį pirmyn ir aukštyn, pažangos ir tarptautinio susipratimo kely.

Gentinė, rasinė, komunalė ir tautinė meilė buvo universalės meilės kopūčių pakopos, - toš meilės, kuri veda mus tiesiog į dangų. Universalė meilė, įglaužia savy visas meiles, ir kažką daugiau. Tas "kažkas" yra šio simtmečio dovana. Tai judinamoji energija, liepsnojanti sviesybe, Omnipotentingojo ikvėpimas. Perdėm visus amžius, žmonija dirbo, triūsė ir siekė šio tikslo.

Universalė meilė, yra žibintas plačiame buities pajūry. Jis meta kiaurai persiveriančius savo spindulius į tamsią, audringą jūrą... ir veda klajojančius mūs mirtingųjų gyvenimo laivus į ramybės ir palaimos prieplauką. Saugiai atplaukę į kraštą, keleiviai yra mielai prašomi ir kviečiami dalyvauti draugingumo ir kilnios draugijos iskilnėje.

Budintieji, pirmyn žvelgiantieji pasaulio piliečiai, laiko išskeltose rankose skaidrius universalės meilės žibintus. Jie neša-ši juos perdėm žemės ilgį ir plotį, ir praso žmones apsisviesti šia skaisčia meilės sviesybe. Ir per šią meilės iliuminaciją, visi žmonės tampa kaip viena brolybe.

Tu gal paklausi manęs: "Kas yra Universalė Meilė"? Mano atsakymas: Universalė Meilė yra konstruktyvus, sociaologinis, simpatingas mūsų prietelių susipratimas; ji yra ta subtelinga jėga, kuri svelniai taiko ir derina neišvengiamus besitrynimus, kilsius laikui bėgant tarp kapitalo ir darbo; ji yra tas svarbiausias dvasinis

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

principas, kurs įtikina įvairių tikybų sekėjus, kad numesti šalin savo senų amžių antagonizmus ir susidraugauti viens su kitu kilnios draugijos palaimoje... ir gerti saldžiai kvepiantį džiaugsmą.

Aš tikiu, kad modernus žmogus turi šią galią. Tegul jis dalinasi ja su kitais... žodžiu, darbu, pagaibinga ranka, šypsniu, linksmu sveikiniu perduoda ją kitiems; ir tegul jis truputį pasitraukia iš savi kelio, kad padaryti kitą prietelį - žmogų laigu, numesdamas jo take keletą padrasinimo rožių.

Už pasirodančių nusivylimų tamsos ir šio materialio pasaulio kartumo ir skausmo yra universalių idealų pasaulis. Šių idealų prigimtis yra sukrauta iš šviesybės, džiaugsmo ir harmonijos. Jie yra nesunaikinamos substancijos ir amžinos realybės. Šio pasaulio liūdesys ir vargai bei nelaimės, palyginti, tomis spinduliuojančiomis substancijomis, tėra vien seseliai ir nebūtybės; jie yra sydai, kurie dengia ir neleidžia uniuersalių idealų saulei šviesti.

Žmonijos godulys gali atimti iš adepto visą jo nuosavybę; bet jie negali atimti jo vidujinius turtus - tuos skaisčius širdies idealus, kurie amžių amžius gyvena ir nenyksta.

Pasaulio žmonės, - ne, tavo mažiau ar daugiau tolimi giminės - tie, kuriuos tu brangini ir laikai artai savo širdies - gali nepalankauti tau ir atkreipti nugarą tau... gali lieti tau savo neapykantą, geidulių ir beprotingos furijos venomus - tačiau tu privalai būti tvirtas ir ramus... kreipti savo vidinės akis į linksmus, tylus dvasios palydovus... ir senti iš jų didingos ir kilnios akivaizdos, paguodos ir suraminimo. Šalta indiferencija, gasli paniekos akis, aukštesnės atmosferos baissi tyła, sužeistos savimylės amarinis efektas, skaudžiai giliančio ir bauriai koliojančio kriticizmo pavaizdumas, mazųjų protų apmaudas ir rūstumas, religingumas psalmiu, kurias veidmainingai gieda, vadinamųjų prietelių saldžiažodžiavimas tavo priešaky ir jų galvazudingas neprietolingumas už tavo nugaros - gali drumsti nevienu ramybę - bet visa tai turi vien padidinti tavo meilės ir užuojautos jėgą ir aistrą tiems paklydėliams ir pasigailėjimo vertiems vyrams ir moterims. Šie dalykai yra persilpni sudaužyti ir sunaikinti meilės, grožio, meilumo ir pasisventimo atvaizdus, kuriuos aukštesnis Likimas sudėjo sielos aukure.

Šie idealūs paveikslai yra tavo dangiški vadai globėjai ir dieviški išganytojai. Jie ateina tau pagalbon kada viską griūna ir nyksta... ir pameta tave. Kada draugai ir svetimi iš savo būtelių pila pykčio nuodus ant tavęs, šie liepsnoja ir šviesūs idealai vaiko tavo liūdesio ir skausmo tamsius debesius, ir šie dvasiniai receptai teikia gydančio balsamo.

Diena gali ateiti, ar jau atėjo ji... kada tie, kuriuos tu labiausiai mylėjai... kuriems tu be galo uoliai ir entuziastiškai tarnavai, gali sukilti prieš tave ir ant tavęs lioti biaurios burnojimus ir juodinius. Kas gi tai? Argi tu toks kvailys, kad galėtum lepinti pagiežos ideją... atsilyginti piktu už piktą? Ar tu nesuprotėjai... neismokai geriau? Ar tu tebesi vaikas moralybės mokykloje? Argi Visagalingasis pasirašė kontraktą, kad saugoti tave nuo šių nesmagumų ir nerimties? Kas gi, jei tu gimei kad būtum persekiojamas, pamėgdžiojamas, niekinamas, smeizgiamas ir išjuoktas? Argi tu neužtektinai didelis ir kilnus nešti šitą našą, kaip Galilejos Žmogus nešė ją 2000 metų atgal? Argi tu negali kreipti savo akis į neivertinamų visų šauniausių universalių idealų veikalu galerijas, - puikiausių veikalu sudėtų tavo dvasios imperijoje? Turedamas juos, tu turi viską; be jų, tu esi neturtėlis ir varguolis, nors ir didžiutumeis žemiskos karalystės turtais; iš tiesų, sakau tau, tikrai esi neturtėlis ir priklausai nuo besidaužančių aplinkybių malonės bangų.

Taigi, mylėk tuos, kurie nekencia tavęs; tarnauk tiems, kurie sukilsta prieš tave; pasalink iš savo širdies visas piktų jausmų žymes. Nebok to, ką kiti sako, ką jie daro, kaip jie elgiasi. Šis yra tikrai Naujos Dienos žmogaus gyvenimas.

Šis pasaulis yra kupinas meilės. Visa atmosfera vibruoja meile. Meilė yra dievinė alshemija ir Visagalingo iškėpimas. Meilė yra pozityvi jėga, kuri reflektuoja visus gyvenimo džiaugsmus. Tegul tavo gyvenimas būna genamas meilės energija. Pasaulis yra pripildytas meilės elektra. Atmosferos okeanas, kuriame mes plaukiame, džiaugsmingai virpa meilės vibracijomis. Be meilės - niekas neegzistuoja.

Meilė yra pirmapradė viso fenomeno pradžia.

Mastyk meilę, gerk meilę, valgyk meilę; tuomet - tavo gyvenimas bus gražus, šaistus, kilnus, eterinis.

Meilė ne akla. Ji yra visa matas Dievas. Praleisk savo gyvenimą meilės rojuje. Kūrkis sau lizdą lapotose meilės medžio šakose. Skraidyk kristaliniame meilės atmosferoje. Plauk bekrantineje meilės jūroje. Vaikščiok amžiname meilės rožių darže. Dek liepsnojančiuosius meilės saulės spinduliuose. Prikypink savo nosies skylutes saldžia meilės gėlių fragrancija. Supazindink savo ausis sielą zavinčiomis meilės melodijomis. Pasigerk meilės vynu. Gerk giliai... ir išgerk sausai meilės eligzirą. Tegul tavo idealai būna meilės puokštės ir tavo pašnekėsys - balti meilės okeano lapeliai.

Isigyk meilės ir daugiau meilės, - meilės, kuri sutirpina visą priešgynybę; meilės, kuri nugali visus priesus; meilės, kuri nušluoja visus barjerus; meilė, kuri gauseja mielasirdystėje, prakilnume, tolerancijoje, pasigailejime ir kilniame besistengime; meilės,

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

kuri triumfuoja ir nugalė visas kliūtis - beribes, nepergalimos, pilnintėles meilės.

Ai, vargas man! Tu turi tapti meilės ženklas, meilės jūra, meilės vidurys, meilės prieglauda, meilės perlas, meilės rumas, meilės kalnas, meilės pasaulis, meilės universas. Ar turi meilės? Tada tavo jėga nepergalima. Turi užuojautos? Tada visos žvaigždės giedos tavo pagarbos giesmės.

Neapykanta neateina iš manęs, bet iš nemanęs. Yra žmonių, kurie žiūri į pasaulį per sudėmetus ir purvinus neapykantos, pesimizmo ir pykčio akinius - ir paikai išivaizdina, kad netrukus ir pūrvini paveikslai pasirodą jų akims, ateina iš vidaus. Jie niekada nesuproteja, kad Meilės akis žiūri pro sudėmus ir dėmais aptrauktus neapykantos akinius, ir todėl visi vaizdai pasirodo jiems sudėmini, sudarkyti ir neproporcingi.

Viskas, ką turėtum daryti, tai sudaužyti tuos sudėmus akinius. Trenk šiuos blaurius nesvarius neapykantos akinius į dieviško paširyzimo uolą ir pažiūrėk į pasaulį giedria, klaurai persiveriančia meilės akimi - prigimta vidine akimi, kurią Kūrėjas davė tau. Tuomet, vienu akimirksniu - visas pasaulis persikeis į siltą, tvinksciojančią, judančią meilės, draugingumo ir simpatijos panoramą - žvyneliai nusilups ir šviesa sruvens iš visų linkmių. Yra labai lengva atsiekti tai, mano mielas prieteliau, tik pamėgink, ir jausk, universalės meilės skautų, stimuliuojantį efektą.

Universalės meilės melodija yra gyvenimo džiaugsmo giesmė. Ji patylomis snibzda savo meilias žinias tavo širdžiai, tarytum giedas upelis, kurs siūlo savo muzikalę maldą. Tai yra giedri, melynė meilės upė, kuri plaukia ir plaukia perdem žalių minties kalnus... ir nesa ant savo baltos krūtinės šokančias ištikimos intymybės ir idealės giminybės vilneles.

Stovėdamas prie šios upės krašto, padaryk savo kelius, meilumo keliais, o ne žiaurumo. Nenusimink! Neleisk savo širdžiai sunkėti. Nes sidabrinė ikvėpimo ir apraiškos šviesybė ateina tiems, kurie tamsioj nusivylimo nakty, atveria savo sielų langus ir leidžia idealiems rumams patvinti tikėjimo ir vilties žvaigždžių spinduliais.

Užsikišk ausis nuo disharmoningų nuobodaus gyvenimo gaidų ir pašiklausyk Dievo dangiško orkestro gūtenų muzikos. Vaiksčiok po miškus ir neskubėk, nes gėlių ir medžių liūlys ir čiulbėsys džiu-gins tavo širdį ir nuvys tavo širdgelį ir skausmas, ir tu tikrai busi laimingas, nes pilnai busi gyvas.

Jeif tu turi kūdikišką širdį, tu įjėgsi šnekėtis su žvaigždėmis ir jos pasakos tau savo paslaptis - net ir žemės giesmės atnės

linksmų saulės spindulių balsų, - spindulių, kurie audžia žalius lapus. Vaikščiok po laukus - kad lietaus laseliai krintą iš dangaus galėtų laiminti tavo galvą. Tikriausiai, jie yra balti Dievo Karalystės perlai. Jie žerį ir liepsnoja tyliai ir meiliai besileisdami žemyn. Ar jie nedžiugina tavo psirdi? Kai tu vaikščioji dvasios darže, klausykis proto giedančio meilės rožių ir gračijos violėčių svajones tavo ausims. Ir kada vėsus vėjailio griežia arfinę ir eolinę muziką misko lapams, leisk savo sielai sokti ryto sparnais.

Nesėnėk, ir nesustok savo kely... bet eik toliau ir leisk gamtos širdies balsui giedoti tavo esybės kambary. Atnaujink savo mintis, kaip kad tu atnaujini savo buto baldus. Neuzdaryk savo intelektualių rūmų durų... visados laikyk jas plačiai atvertas ir leisk šviežių ir naujų idealų vėjaliams dvelkti ir skraidyti po visus tavo intelekto rūmų kambarius ir galerijas. Buk plastiškas ir linksmu dėkingumu priimk visą kriticizmą ir visas tiesas.

Jeigu tu klausysies kaip kūdikis, palaimos balsai ateis tau iš kalnų ir nendrynų; ir medžių sielos mintys kalbės su tavim. Ar tu žinai, kad vėsus sesėliai savo aksominiais liezuviais ankstyvojo ausroje šnekasi su baltomis proto deivėmis, kad jos klajoja po žalias aikstes ir skraido virsui orinių medžių viršūnių?

Kaip stebuklinga būtų, jei tu galėtum savo paties būdu interpretuoti jų tylas puikias žinias klaidžiojančiai žmonijai! Ką! Žinios jau interpretuotos... ir pasaulis džiūgauja džiaugsmo virpulių? "Džiugink žemę". Tai žinios vėsių sesėlių, kurie kalba aksominiais liezuveliais šioj jaunoj naujos dienos ausroje. Ir šios žinios kūrė linksmos harmonijos ugnį tavo širdyje... ir tavo ugingas liezuvis skelbs jas žmonėms. Šita ugnis neužges, nes tu visuomet giedosi linksmą melodiją, ir kai tu užtrauksi naują antifoną, minių minios taipogi giedos su tavim.

Šitaip mylėk žmoniją, kad kai žmogus sutikęs tave, galėtų šukteleiti: "Štai, ateina Dangaus Karalystė!"



Begalo kilnu Dievą mylėt!
Savo kalbą ir tėvų žemę,
Ir asmeniškumus nūtylėt;
Nors ir kunui mirti lemia.

P. J.



KALĖDŲ VARPAI

Petras Vaičiūnas

Kalėdų varpai, kaip širdis įsiūbuota,
 Suskambo ir gaudžia gyvybės balsu:
 Atgimk, kaip gėlė prieš pavasario puotą!
 Tark žvaigždėms pro kryžių: aš meilė esu!

Ne kūno mirtis paslaptis šiam pasauly -
 Tik margas žiedelis, iš žemės išdygęs,
 Tik motinos veidas, gražus tartum saulė,
 Kai vagia jai širdį dvi akys iš vygės.

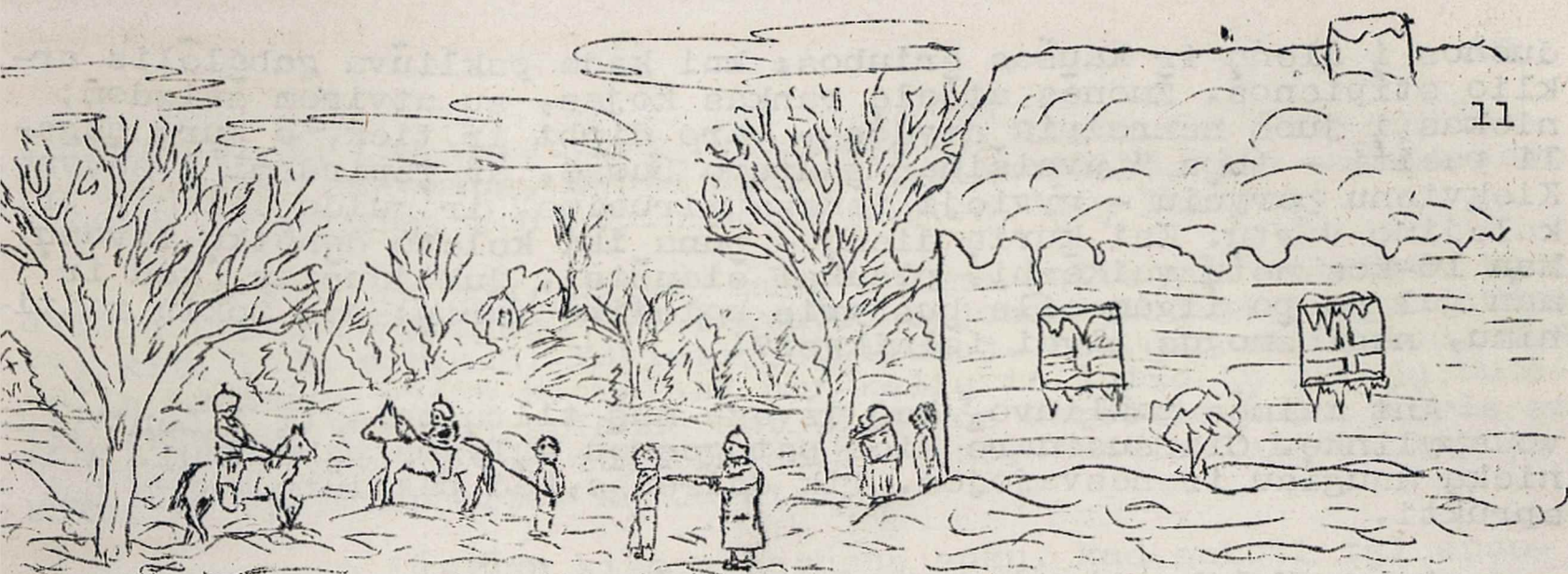
Kalėdų varpai, kaip širdis įsiūbuota,
 Suskambo ir gaudžia gyvybės garsu:
 Už meilę pasauliui tau visa bus duota!
 Tik meilei pražydus džiugu ir narsu!

Ne skausmas pririšęs prie žemės mus laiko -
 Tik meilė krūtinę prie jos prirakina,
 Tik motinos akys, nuleistos ant vaiko,
 Nugražina žemę, kaip meilė merginą.

Kalėdų varpai, kaip širdis įsiūbuota,
 Suskambo ir gaudžia gyvybės balsu:
 Atgimk, kaip gėlė prieš pavasario puotą!
 Dek meile po kryžium - bus džiaugsmo skalsu!..

"P.L."

Nepriklausoma Lietuva



A T S I M I N U S P R A E I T Ą K A R Ą

P. Liaukevičius

Tai buvo 1917 m., kovo 11 dieną. Anksti paryčiu, sulojo šuo pranešdamas, kad atėjo nelaukti "svečiai". Smarkus durų bėdesys, pažadino visus namiškius. Tėveliui atidarius duris, prigūžėjo pilna grincia vokiečių žandarų ir kareivių; klausdami kur yra sunus Paul. Kaip bematant išplėse iš šiltos patalinos ir nespejus nei apsirengti, išvare lauk, kur jau turėjo sugavę vieną pažįstamą vyrą. Suriso abudu kartu, paliko vieną raitelį nuvarymui į žandarų stovyklą, kiti pasileido po apylinkes – gaudyti daugiau. Motinos ir sesers verksmas, palydėjo toli už sodybos. Žengiant girgzdanciu sniegu, visoje apylinkėje girdejosi sunų lojimas ir motinų kliksmas. Tai kryžuočių ainiai teriojo ramią tautą.

Policijos stoty aušrai beaužtant, suvarė apie šimtą vyrų. Suraišiotų virvėmis ir geležiniais pančiais. Sunkų buvo pernešti sirdgelą bei kerstą. Vieni į kitus žiūrėjome mažai kalbėdami, bet vieni kitus, gerai supratom: kiekvieno sirdyje dege kerstas, kad už žiaurų žmoniškumo teisių mindžiojimą ir motinų asaras, – mes jums atsilyginsim!

Apskrities mieste Seinuose, suvarė apie 500 vyrų. Tai buvo vis paaugantis Lietuvos jaunimas. Po poros dienų kelionės, atsidūrėme Lietuvos sostinėje Vilniuje; ir stai atsiveria Antakalnio kalėjimo vartai, priimdami į savo "globą" Lietuvos valstiečių sunus; kurių sirdys plaka tėvynės meile, ir jie mato tekančią saulę savo tėvų kraštui, nors čia pat krūvos lavonų, ir mirstančių žmonių aimanos.

Apsidairius nejaukioj kalėjimo atmosferoj, pašikalbėjus su šios "istaigos" gyventojais, pasirodė, kad dauguma čia gyvena virš metų laiko, ir varomi dirbti drauge su rusų belaisviais; nors šie yra civiliai žmonės. Apredalas ir maistas gan blogas: pusė svaro

duonos į dieną ir kaušas sriubos; kai kada pakliūva gabalėlis arklio stipienos. Žmonės atsaulę rankas kojas, su atvirom žaizdom; niekas į juos nekreipia atydos - varo dirbt ir tiek, o kurs negali paeiti - tuos "pavaišina" šautuvo buoze, ar išpirdami į sėdynę. Kiekvienu paryčiu - gyvieji išneša mirusius, ir guldė eilėmis prie kalejimo vartų. Kai kurią dieną - būna iki keleto dešėtkų lavonų. Man 16-kos metų vaikelui, plaukai siausisi, juk jaučiau, kad ir man gal ne po ilgą eilę bus prie kalejimo vartų; nes tokiu maitinimu, negi žmogus ilgai išlaikysis?!

Ant laimės pakliuvo, kad išveža mus tiltų taisyti į Lentvarą apylinkę. Čia susidare kiek patogesnės sąlygos pabėgimui. Apie nieką daugiau ir nesvajojom. Tik dairėmės, kad pakliūtų proga pasprukti.

Antrą Velykų dieną, kada namie būdami turėdavom gerus laikus, o čia krįtant šlapiam sniegui vokiečio verčiami turėjom dirbti nors ir badą kėsdami. Pažvelgiau į šalį, kad jau mano du draugai netoli miškelio bega, aš nežiurėdamas pavojaus, pasileidau pas-
kui juos. Artėjant prie miškelio išgirdom spiegiantį riksmą: "alt! (stok) ir tuo momentu keliolika šuvių, kulkos krito čia pat, nes tik žemės aptaške mane... nugriuvau į šalimais pakliuvusį griovelį, kiek pasiauzus į miško gilumą - atsipeikejau. Pradėjau apsi-
žiurinėti save ar nesužeistas, bet mano laimei, kulkos buvo ne man skirtos. Nesužeidė.

Pasijutęs laisvas, - pasileidau vakarų kryptin, nes instinktas tarytum sakyte sake, kad ten laukia apsiarasojusi mama, ir ištikrųjų - neapsirikau: po septynių dienų kelionės - bučiavausi su motina, kuri verke iš džiaugsmo. Bet tas džiaugsmas, buvo neilgam. Tapau vel sugautas, vel prasidėjo tie patys kryžiaus keliai: tąs-
mas po kalejimus, kol pagaliau atsiduriau Augustavo miškuose mės-
džių kirsti. Čia irgi neilgai valgiau vokiečių duoną, nes po trijų sąvaicių buvau namie.

Taip prabėgo 1917, 1918 metai. Ir 1919 m. sausio 6 dieną Seim-
nų Kamendantūroj apie 10-tas iš eilės - pastojau savanoriu į Lie-
tuvos kariuomenę. Už kelių dienų, jau buvo keli simtai savanorių
ir daugumas iš jų, kurie buvo vadžiojami surišti virvėmis ir ge-
ležiniais panciais. Neilgai trukus, lietuviai gavo progą atlygin-
ti savo skriaudejams Radviliskio ir Šaulių laukuose.

Tie du amžininieji Lietuvos priešai, tapo išgrūsti iš Lietuvos
žemės, vienas už Dauguvos, - kitas vakarų kryptin. Džiaugėsi lie-
tuviai atgavę laisvę.

Pasaulis išgirdo atgimusią Lietuvos tautą ir valstybę, pri-
ėmė ją į laisvų tautų bendriją. Ir jeigu paimsi į rankas koki ne-
būt žemėlapi, ten Baltijos pakrasty - rasi apžentą mažą valstybę
LIETUVA! Tai mūsų, ir mūsų tėvų kraštas, prakaitu ir krauju ap-

Nepriklausoma Lietuva

laistytas. Už tos valstybės išlaisvinimą, lietuviai žuvo kalėjimuose, vilko retežius, kente Sibiro tyrlaukiuose, jie aukojo savo kancias ir gyvybę, kad ateinančios kartos būtų laisvos!

Bet kaip skaudu, kai ta mūsų mylima šalis vėl nuteista tų dviejų Lietuvos priešų. Vėl lietuvių dejonės girdisi Sibiro stepėse, kiti badu marinami Vokietijos gilumoj. Bet dar skaudžiau, kad dalis Lietuvos vaikų klaupiasi ant kelių ir laižo tų dviejų būdelių kruvinas rankas; spiauna ant Lietuvos kareivio kapo, kuris savo gyvastį pažejo, kad tu, brolau ir sese, būtute laisvi. Atbuskite, ir apsižiurekite, ką darote?!

Daugumas iš jūsų kišote sąrašus aukų, kad aukoti tai spaudai, kuri parduoda mūsų pirmtakų kraują ir gyvastimi iskovotą laisvę! Ar doras lietuvis gali duoti nors centą savo tėvynės parduotuvėms? Šalin, "Liaudies Balso" išgamos! Mes tikime, kad Lietuva kelsis vėl laisva ir nepriklausoma. Mes tikime į garsiųjų vyrų pareiškimus, mes tikime į Atlanto Čarterį.

* * * * *

KALĖDŲ DIENAI

Kaip diegas iš grūdo nežinomu būdu,
Tu angelu žemėm tyliai ateini;
Aušros spinduliuose teki tu slaptinga...

Ei, būk mums laiminga, rami ir vaisinga,

Šventa ir kilni.

Jame tu pradėta, kurs saulės išmėto

Ir liepia riedėt joms tvarkoj danguje...

Ei, Tėve, mokyk mus, tedingsta jau melas,

Tavy - idealas, pradžia mūsų ir galas,

Viskas Tavyje.

A. D.

* * * * *

POLEMIKA —

R. Hozas

Ar ji reikalinga, ir kokią iš jos naudą turime? Nors tą dalyką žino gerai broliai tautiečiai, ne vienas ją ir smerkia, vienog pavarčius mūsų laikraščių lapus, tankiai skverbiassi į akis visokie koliojimai, užgaudinėjimai, kurio nekulturingi ir žemi, kartais net ir be jokio pamato!

Bet, skaitant poleminius straipsnius, nesunku patėmyti, kad nevysi rašėjai nusimano kas yra polemika. Juk polemika taipgi turi savo doriškas tiesas, kurias sulaužius; polemika virsta į nepadorų ginčą, arba į pragaistingas paskalas.

Nerašau čia apie dorišką polemiką ir jos teises, tik noriu atkreipti skaitytojų dėmesį, kad su polemika ne taip jau garbinga svaistytis. O dar su polemika tokia, kur nėra aiškaus prirodymo priešininko klaidos ar pažvalgos, griebiamasi prie rašėjo asmens, begediskai lendama į jo privatų gyvenimą, stengiamasi surašti tenai kokius nusidejimus; kuriuos būtų galima drebt kaipo pažemini- mą ar apkaltinimą, tad man rodos tokie snipinėjimai po žmogaus privatų gyvenimą, — neturi rysio su dora polemika; tas aišku kiekvienam apsiskaiciusiam žmogui.

Kartais polemistas taip toli nužengia, kad priešininkas norėdamas pastatyt atsakymą, — nesusivaiko pakrikusioj puolancio minty, vietoj to, kur keliais žodžiais su dora polemistu būtų išsiaiškinta.

Tokią polemiką, žinoma vartoja žmonės tik saumyliai, egoista. Mano, kad už jį nėra žmogaus sumanesnio bei geresnio. Tai nekulturingumas. Toks žmogus nieko nepasisvarstęs, sako: "Ot, aš gerai tave žinau! Aš tau padarysiu sarmatą! Parašysiu į laikraščius koks tu esi paukštis, pamatysi kas tau bus!"

Gaila, kad toks žmogus neatskiria kulturingų raštų, nuo kolionų. Ir kaimo moterėle norėdama parodyti kad ne jos vištos iškapste kaiminkos rasodą — išdėsto priešininkei visą jos gyvenimą, o jeigu dar neitkina, tai itikinimą užtvirtina parodydama savo užpakalinę kūno dalį, pridurdama: "Tai mat kad ne mano vištos tavo rasodą iškapste."

Nepriklausoma Lietuva

Antra, tai kur kas biauresnė polemika, tai denuncijatiška polemika. Kuria sarmata ir pripažinti, bet kai kas ją labai mėgsta. Pirmoji polemika, turi reikala tik su vienu asmenim, o antroji siekia net visuomenini reikala; veikla ir darba. Šitoje polemikoje jau nereikia išvadziojimų ir tiesos išsiteisinti, kaip anos vištos už iskasimą rasodos. Čia jau parodoma staciai pirštu, kad tokis ir tokis rasejas, tokia ir tokia kuopa su savo darbų veikla ir užsiėmimais - yra "neištikimiausi gaivalai". Prideda tėsimų ir bauginimų, taip, kad žmogų nugramzdina su kūnu ir su dūsia.

Žinant padėti mūsų visuomenės, kad yra stoka kritiško nusiųkimo, suprantama; kad tokia polemika negali pasilikti be iųtekmes. Tad, einant į polemizacijos laukus, reikia atsiminti, kad imi smarkų įrankį, bėt ir be galo atsakominga! Už netinkamą jo vartojimą, esi panasus zudikui.

Bet, ar mato tokie polemistai, kiek jie pražūtis atvelka lietuuybei? Jie gniauzia pasitikejimą ir trukdo dorą spaudą brolių apsvietimui. Ar jie numano kiek sunaikina pasišventimo numusdami upą, troškimus ir idealus tų žmonių, kurie nesa save ant pasišventimo aukurų? Ne, jie nemato. Gal nei nepagalvoja, kad denuncijatiška polemika gimdo fanatizmą istinį, kurs stelbia žmonių sąžines ir protus.

Vyrai, būkim nuoseklūs savo mintyse, būkim santūrūs ir sąmoningi polemistai.

K O M U M S R E I K I A



Mums reikia darbuotis, krutėt,
Pirmyn eit tverimo takais,
Tėvyne močiutę mylėt,
Tarnaut jai, gyvuoti kentėt,
Jos būti tikriausiais vaikais.



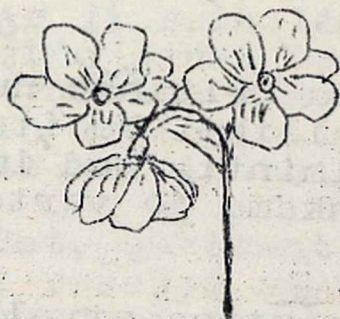
Mums reikia veikėjų rimtų,
Vedėjų lietuvių tautos
Seimynon Jungtinių Tautų
Vardan idealų aukštų -
Liuosybės, teisybės šventos.

A. J.

* * *

Z I B U T Ē

Antanas Vaičiulaitis



Paliai keliā jeigu tavo
Mēlynos, baikščios galvytēs
Aš nebūčiau pabučiavęs,
Argi būtum taip nuvytus?



Kam tu savo žiedo žydrą
Džiaugsmą būtum išdainavus:
Ar mēlsvam padangių šydrui,
Ar gegutei ar tam klevui?

Žemei iš duobės tu smulkia
Taurele kukliai šypsojais, -
Ant tavęs nuklojo dūlkes
Pakeleivių sunkios kojos.

Savo šypsančių akučių
Ramų džiaugsmą man atvėrei;
Nūn moiliau vakaris pučia;
Bedūzgenant dirvoj sverei.

Ir giliai širdy uždareš
Tavo žiedo mēlsvą tylą,
Aš ją saugau raktais vario, -
Ir nuolat ji man prabyla!

Išiklauses, ką ji kužda,
Aš skaisčiau regiū rytojų;
Gėloje, varge nelūzdams,
Į zvaigždėtą kelią stoju.

Thompson, 1942.m.

Nepriklausoma Lietuva

MŪSŲ UŽDAVINIAI ¹⁷

J. Jokūbynas

Baigiant kiekvienus metus, kai kurie žmonės daro savo darbų metinę apžvalgą, ir patikrinę tuos atliktus darbus - padaro tinkamą išvadą. Kalbėti apie atskirą asmenį ir jo darbus, būtų gal nevisai tikslu. Todėl aš noriu kalbėti bendrai, apie visų Kanados lietuvių UŽDAVINIUS. Svarbiausiu visų TIKŲ LIETUVIŲ UŽDAVINIU yra, tai kova už NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ! Didelė lietuvių išeivijos dalis norėtų matyti Lietuvą laisvą nuo svetimo jungo ir demokratiniai susitvarkiusią! Bet iš tos didelės dalies - labai mažas nuosimtis aktingai prisideda prie to sunkaus ir atsakomingo darbo, kurį vykdo Kanados Lietuvių Taryba! Kiti mano, kai "kepsniai" bus iskepti, tai ir jie galės valgyti. Kitaip sakant, tegu dirba kiti, o aš pasiūresiu, jei darbas jiems seksis, tai gal ir aš prisidėsiu?...

Tokie asmenys, ne tik kad savo pareigos neatlieka, bet atsistoja skersai keliai savo lietuviškam jausmui. Turbut blogiausia yra su tais lietuviais, kurių lietuviškus jausmus ir jų buvusią jautrią širdį - užgule doleriai. Tokie žmonės dabar nieko apart savęs nenori matyti, suprast nei girdet; tokį žmogų susitikęs, nežinai iš kurios pusės pradet su juo kalbą. Ir visuomet turi but pasiruošęs kartais nevisai kulturingus išmintinėjimus jo "turtingos" išminties padiktuotus išgirsti...

Užduotis žmonių, kurie dirba dėl Lietuvos, dirba ne sau, bet dėl kity labo. Visokias kliūtis nugalėti ir paniekinimus pakesti, tai reik pasisventimo. Bet laikas ir gyvenimas, klaidas taiso. O kartais įvyksta ir stebuklas, kad neregys atgauna sviesą.

Aš noriu pasakyti, kad daug dar Kanados lietuvių - nepilnai suprantą Kanados Lietuvių Tarybos tikslus ir darbą, ir tinkamai neįvertina.

Aš žinau, kad ne viskas yra tobula ką atlieka Taryba, bet už tad mes visi privalome su savo darbais ir išmintimi prisidėti! Ne viskas gal ir man patinka, bet bendrame darbe nėra būtina, kad tik "man" patiktų. - Svarbu bendras siekimas! Tas bendras siekimas, tai išlaisvinimas pavergtos Lietuvos!

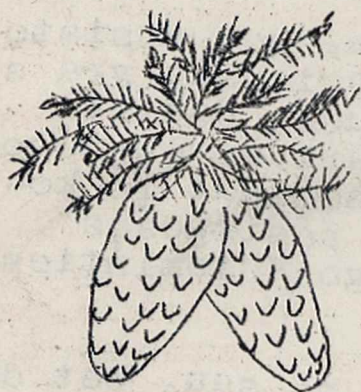
Kiekvienas pasilaikydami savo nusistatymą sau, paremkime tuos žmones, kurie dirba ne tik Lietuvos labui, bet ir lietuvių palaimymui Kanadoje. Aš raginu visus Kanados lietuvius galincius savo

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

mintis išreikšti - siųsti savo raštus žurnalui "Nepriklausoma Lietuva", tuomi ne tik žurnalą paįvairinsite, bet ir lietuvišką pareigą atliksite.

Baigdamas, trokštu palinkėti Tarybos nariams, žurnalo štabui ir visiems, kurie tik prisigieda savo darbui prie išleidimo žurnalo - linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų.

KALĖDOS



Sučiužo lediniai balti kašmierai,
Kaip mazutės rėjos sukasi snaiguolės.
Kalėdos nusagste egles auskarais -
Jos pūpso salionuos kaip damos gražuolės.

Tik ko kaukia vėjas, ko kaukia šiaurinis;
Ką motina laužo neramias rankas? -
Uniforma rėdo sūnų paskutinių,
Išlydi jį gražų pro stiklo gonkas.

Eik, mielas sūneli, eik kur visi eina...
Sugriški tik sveikas, sugriški, brangus!
Parnėski mums laisvę į pynę į dainą,
Telaimina tave, gerasis dangus.

Ir skamba kalėdos šautuvais ir plienų,
Raudoja varpai it motinų širdys!
Ten lavonų kalnai! kapų jau ne vienas...
Kraujo okeanai - jau laukus užtvindė.

Bet vistiek Kalėdos ašarų ar juoko.
Kalėdos maldos... vargų ir grumtynių!
Ir klaidos ir skausmas mus gyventi moko -
Kilkime į aušrą! Iš tamsiųjų plynių.

Marija Aukštaitė

* * *

ŽMONĖS, KURIŲ VISUOMET IEŠKOMA

19

O. S. M.

Vienas geras biznierių yra pasakęs:

- Jei moki gerai padaryti adatą, tai tuo savo mokėjimu gali uždirbti daugiau, negu mokėdamas dirbti blogas mašinas. O Emersonas sako:

- Kas moka parašyti geresnę knygą, pasakyti geresnį pamokslą arba padaryti geresnius pelekautus negu kiti, pasaulis suras kelią į jo namus, nors jis ir girios viduryje gyventų.

Nusistatyk sau taisyklę, nuo kurios niekuomet nenukryptum: - kad visa, ką išleidi iš savo rankų, būtų padaryta kiek galima geriau. Savo darbą atžymėk vyrišku savo charakterio antspaudu. Tegu tobulybė buna tavo firmos ženklas. Tokių žmonių visur ieškoma. Šis papratimas yra geriausias talentas, jis yra geresnis kapitalas, negu grynai pinigai, jis tau padės daugiau, negu visi tavo draugai arba įtakingos rekomendacijos.

Negalvok per daug ir per ilgai, kiek gauni už savo darbą. Čia yra reikšmas dėl šio to svarbesnio ir vertingesnio: tavo garbės, visas būsimas tavo gyvenimas, visas būsimasis tavo veikimas pareina nuo to, KAIP tu atlieki savo darbą, ar įdedi į jį savo sąžinės, ar ne.

Viena jauna mergaitė, kuri dirbo laikrašty, man pasisakė, kad ji visai nesistengianti pareikšti savo gabumų: atlyginimas jai esąs per mažas. Kad atlyginimas nėra pakankamai didelis, pasaulyje tukstanciems žmonių esą neleidžia iškilti. Darbas yra charakterio reikšmas, o ne atlyginimo. Tu pats sau nusidedi, jei gadini savo charakterį apsileidėlio arba menkaverčių darbu todėl, kad nedaug už tai tau temoka. Kiekvienam darbininkui turi rūpėti ne vien atlyginimas, bet ir charakteris, vyriškumas - o palyginus šiuos du, atlyginimo vaidmuo yra visai menkas.

Labai garsus teisės mokslininkas pasakoja šitokią atsitikimą. Vieną kartą jam reikėjo tverti tvorą, ir jaunam žmogui, kuriam jis pavedė šį darbą, jis pasakė, kad imtų neapdailintas nenulygintas lentas, jam nereikia svaraus darbo, nes už tai jis temokėsias tik pusantro dolerio.

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

Po valandėlės, praėjimas greta darbininko, jis pastebėjo, kad šis rūpestingai dailino lentas ir dirbo atsidejęs. Tada jis pamano, kad pabaigęs tas žmogus panorėsiąs užmokesčio daugiau negu pusantro dolerio, ir dar kartą jam pasakė, kad prikaltų lentas nedailintas, tokias, kokios jos yra, ir nuejo sau. Jaunuolis visai nekreipė dėmesio į šį pasakymą ir savo darbą atliko taip gerai, kaip apskritai jį galima buvo atlikti.

Kai teisėjas vėl atėjo, jis visai piktai kreipėsi į darbininką:

- Aš tamstai sakiau, kad tvora būsianti apsodinta vynmedžiais ir užsidengs jų lapais, man visai nesvarbu kaip ji atrodys.

- Bet man svarbu, - buvo nustebinęs atsakymas.

- Kiek tamsta reikalauji?

- Pusantro dolerio.

- Tai kam tamstai tas visas triūsas, jei tamsta tuo daugiau neužsidirbai?

- Dėl paties darbo.

- Bet po vynmedžių grubaus darbo būtų visai nesimantė!

- Bet aš būčiau žinojęs, kad po jais yra paslėptas blogas mano darbas.

Po dešimties metų teisėjas skirstė darbus didelių viešų rūmų statybai. "Tarp pasiūlyusiųjų", pasakoja jis, "pamačiau savo tvorės tvėrėjo vardą. Atidaviau jam darbą ir jis po to pasidare turgas žmogus".

Jei savo sąžinei leisį spręsti apie savo darbą, nors ir labai menkas būtų atlyginimas, tikrąjį užmokesnį vis tiek gausi kokių nors kitų pavidalu.

Net jei atlyginimas ir menkas: dėl savęs neturi išleisti iš savo rankų tokio darbo, apie kurį tegalėtų blogai atsilipti.

Pats sau neturi dirbti blogai, nes nuo to pasidarysi blogas; gali būti patrauktas prazūtingai žemyn.

Visa ką darai, yra dalis tavo likimo.

* * * * *

Pasiryzk kuo tvirčiausiai būti patikimas.

* * *

Idealas, kurį žmogus nešiojasi savo širdyje, duoda jo gyvenimo kryptį.

Nepriklausoma Lietuva

TORONTO DIENOS

VEDA - GENYS

PAVYKES PARENGIMAS

Kanados Lietuvių Tarybos Toronto skyrius, spalio 24 d., buvo surengęs sokių lietuvių parapijos salėje.

Publikos atsilankė vidutiniškai. Nes dalis publikos nuo salės durų - grįžo namo; iš priežasties muzikantų, kurie buvo užprasyti, bet dalis jų nedalyvavo - apvylo.

Susirinkusi publika valandėlę luktėrėjo iki buvo surasti kiti griežikai, ir paskum dalyviai buvo gerame upe; linksminosi ir žoko.

Labai vykusiai buvo sutvarkyta loterija: kiekvienas tikietais buvo pilnas. Vakaro dalyviai labai greitai ir pasekmingai ją išpirko, buvo daug juoko.

Siems sokioms surengti daug pasidarbavo P. Kairys, F. Kavaliūnas, mr ir mrs. Kalinauskai, O. Hozienė ir E. Narusis.

Loterijos daigtus suaukavo šie asmenys: mr. ir mrs. Užemėckiai, mr ir mrs. Kalinauskai, mr. ir mrs. Hozai, P. Kairys, A. Augutis, ir E. Narusis.

K.L.T. skyriaus valdyba, taria širdingą aciu M. Matjusaičiui ir p. Dubauskui už griežimą per visą vakarą, be jokio atlyginimo. Taip dėkoja ir kitiems visiems, kurie prisidėjo prie šio parengimo

PAMINĖJIMAS SLA 236 KUOPOS

Spalio 17 dieną ukrainų salėje, įvyko 8 metų kuopos gyvavimo paminėjimas. Kaip teko girdėti, buvo gana pasekmingas su įvairiais pamarginimais: kava, loterija ir sokiais.

TORONTIEČIO KARIO LAIŠKAS

Šiomis dienomis buvo gautas laiškas iš šios šalies karcivio Petro Vedeckio. Apart savo asmeniškų reikalų, štai ką jis pažymi:

"... Dabar mes esam labai užimti apmokinimu; ginklų pabuklų vartojimu. Mūsų kompanijai lietuvių vardas pagarsėjo pirmoj vietojė. Per saudymo pamokas aš atsizymėjau pirmas. Taipgi ir J. Murauskas netoli atsiliko nuo manęs. Mūsų tiesioginis viršininkas mano saudymo rezultatus nesioja ir rodo kitiems karininkams, ir aiškina, kad lietuviai geri sauliai. Kur gavau keletą kartų viesai savo veidą parodyti prieš visus, taipgi ir kituos lykuos, mes esame ne paskutiniai. Man visa tvarka patinka, valgis geras. Oras ir klimatas irgi geras. Parašykit, kas gero Toronte. Lauksiu.

P. Vedeckas.
Maple Creek, Sask."

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

PIRMUTINTS LIETUVIS KANADOS AVIACIJOS KARININKAS ZUVO MŪŠY

Pilotas leitenantas Arturas Douglas (Walker - Vilkaitis).

Spalių mėn. pabaigoje, Silvestras Vilkaitis gavo labai liūdną žinią, kad jo sunus Arthuras spalių mėnesio 15 dieną, zuvo mūšy virs Vokietijos.

A.A. Arthuras vos 21 metų jaunuolis. Prieš kariuomenę jis buvo Queens Universiteto Kingston studentas, tik užbaigęs karininko kursą. Pradžioje šių metų buvo išsiųstas į užjūrį. Arthuro tėveliai, sesute giliai liūdi. Taipgi ir mes Torontiečiai gailimės zuvusio lietuvio narsaus kario.

II SARAŠAS TORONTIEČIŲ KARIŲ

V. Masys.

Šniauka.

J. Garliauskas.

L. Tamosiunas.

J. Bernatonis.

J. Morkunas.

LIETUVAITĖ KANADOS KARIUOMENĖJ.

Toronte pirmutinė lietuvaitė p-lė Janina Krisiūnaite įstojo į moterų kariuomenės eilės C.W. A.C. Linkime geriausio pasisekimo.

PRADĖJO PUIKIAI VEIKTI

Toronto lietuvių dešinioji pusė pradėjo smarkiai veikti. Kiekvieną šestadienį lietuvių parapijos saleje; atsibūna parengimas.

Lapkričio 14 dieną Šv. Jono pašalpos draugija, buvo surengus linksmus sokius su loterija.

TORONTIEČIŲ IŠSIREIŠKIMAI APIE "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Kiek man tenka susitikti, visi džiaugiasi turėdami Kanadoje tokį rimtą, pilną gražių minčių, gerų pamokinančių raštų, ir paprastą gražiomis eilėmis žurnalą. Garbė ir padėka priklauso nenuilstančiai Marijai Aukštaitei už redagavimą "Nepriklausomos Lietuvos".

Kiekvieno mėnesio pabaigoje, sutikęs "Nepriklausomos Lietuvos" simpatikus, gauni užklausimą: "Ar dar negavai žurnalo?". Laukia išeinant.

VIEŠNIA IŠ NEW YORK'O

P-lė Onutė Jackevičiūtė paviesėjus keletą savaitių Toronte, siomis dienomis grįžo atgal į New York'ą.

O. Jackevičiūtė viešėjo pas O.J. Balaišius ir kitus pažįstamus. Viesnia susipažino su Toronto miestu ir apylinkėmis, aplankė Niagara Falls; teko girdėti, kad jai labai patiko Toronto visais atžvilgiais. P-lė O. Jackevičiūtė tik treji metai kaip atvažiavus iš Lietuvos.

GRĮŽO IŠ LIGONINĖS

K. Pavilonis pasirgęs keletą savaitių ligoninėi, dabar grįžo į namus. Ligonis dar jaučiasi silpnas. Linkėtina greitai su sveikti ir sustiprėti.

LIGONĖ

Veronika Vaitkevičienė Gyvenanti 66 Margaret Street, lapkričio 19 dieną turėjo sunkią vidurių operaciją St. Mary ligoninėi

Operacija pavyko gerai, tik ligonė stipriai prisikankinus ir pavargus, jaučiasi silpnai.

A. V. Vaitkevičiai yra "Nepriklausomos Lietuvos" skaitytojai, ir lietuviybės remėjai.

P. Vaitkevičienė, linkime greito pasveikimo, sustiprėjimo, ir ilgo amžiaus.

PERKA NAMUS

Vienintelis Toronte namų dekoravimo kontraktorius p. M. Z. Užemeckiai, išigijo nuosavus namus.

Dabartiniu laiku daro generinį remontą, tikisi pavasarį persikelti į nuosavus namus gyventi. Linkime pasisekimo.

APLANKĖ GARNYS

Spalių 6 dieną, Julius ir Aida Kundrotai - susilaukė pirmagimio sūnaus. J. Kundrotas yra Kanados Kariuomenės cilese. Tevai labai patenkinti pirmaginiu sūnum.

PAVYKĖ ŠOKIAI

K.L.T. skyrius Toronte, lapkričio 21 d., buvo surengę šokius su užkandžiais lietuvių parapijos saleje. Publikos atsilanke gana daug, visi buvo gerame ūpe, linksmynai ir soko prie geros lietuviškos muzikos. Šiems šokiams surengti ir

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

stambioms aukoms prisidėjo dėl užkandžių: kava, tortais ir kitais daigtais, šios ypatingos:-

O. Kalinauskienė, O. Hožienė, J. Pilkauskienė, M. Karaliūnienė, B. Dubauskienė, V. Baniulis, Z. Užemeckienė, O. Beinorienė.

Gaspadoriais ir darbininkais buvo šie: P. Kairys, F. Karaliūnas, J. Kalinauskas ir E. Narusis.

K.L.T. skyriaus valdyba, taria nuosirdų ačiu visiems aukojusiems ir rengėjams.

SERGA P. GIEDRAITIS

Dirbęs keletą metų už "Vaiteri" viesbuty, paskutiniu laiku nutarė stoti į kariuomenę. Bet patikrinus sveikatą, daktaro patarimu - išvyko į sanitoriją keletai mėnesių pailsėti ir sustiprinti sveikatą.

K.L.T. TORONTO SKYRIAUS ŽYGLIAI

28 dieną lapkričio mėnesio, lietuvių parapijos saleje, įvyko K.L.T. Toronto skyriaus valdybos susirinkimas.

Valdyba nutarė, kad iš surengtų parengimų: gegužinės ir dviejų šokių su užkandžiais gautas pelnas \$45.34, pasiųsti K. L. T. centrui į Montrealia, naudai "Nepriklausomos Lietuvos".

P pinigų pasiųsti, valdyba įgaliojo Elegijų Narusį. Be to, nutarta atsikreipti į desineses pusės draugijas, ir bendromis jėgomis surengti 16 Vasario Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimo šventę.

Geruose darbuose, mūs laimė.

MINTYS KALĖDŲ ANGOJE

Mes sakome, kad Lietuvos atvadavimas - yra ne vieno asmens, ne vienos organizacijos, partijos ar srovės, bet visos tautos reikalas. Kodėl? Todėl, kad Lietuva yra ne vieno asmens, ne vienos kurios nors organizacijos ar partijos, bet visos tautos turtas! Tad jeigu taip, tai turime visi lietuviai rūpintis jos LAISVE ir NEPRIKLAUSOMYBE.

BRANGŪS TAUTIEČIAI! Sulaukę šaltosios žiemos apklo, kas apgaubia mus šiltesniu rūbu, nes baltas sniegas puošia gamtą savo perlais, o žmogus neriasi ne tik į šiltesnį rūbą, bet ir į atsparesnę mintį. Jis daugiausia užsidaręs namuose, fabrike ar bizny, dažnai susikaupia ir pamąsto: "Kaip gi ten Sibiro vergijoje, kaip Lietuvos saleleje?" Vienas iš brangiausių mums siekių šiandienai, tai nuėmimas pančių nuo Lietuvos rankų. Brangūs Lietuviai, gaila, mus Tėvyne suspausta, surakinę Hitlerio rečeziais, ten broliai, sesutės, tėveliai ir draugai žudomi ir išžudyti. Tasiliejo kraujas ant nekaltos bočių žemės, apgaubė visą kraštą vergija...

Mes į tą visą, žiūrime su pasibaisėjimu, bet trūksta mums organizuotumo! Kad būtume stipriau organizuoti, ir tai pasistenkime, tuomet sujungtomis jėgomis galėsime remti Alijantų kovas ir jų valstybių žygius; tuo pačiu artėsime ir prie Lietuvos nepriklausomybės.

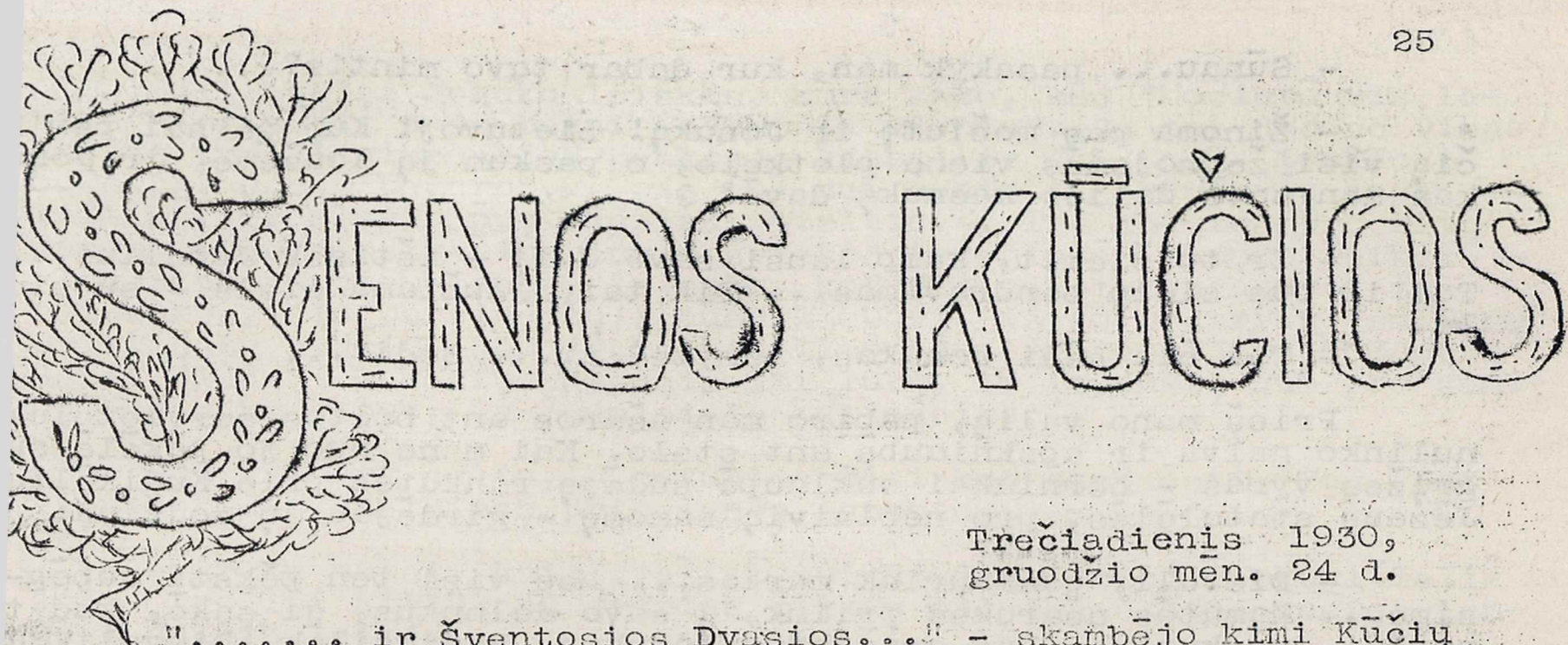
Mes būkime ištikimi šios šalies piliečiai, gerbkime jos principus, saugokime valstybę nuo išorinių ir vidinių priešų; kurie bandytų kuom nors kenkti; kaip tai sabotazais ar panašiomis pikttybėmis. Būkime ištikimi savo Tėvynei Lietuvai, o kas ištikimas savo gintai žemei - tas saugos ir antros Tėvyinės vardą ir garbę.

Baigdamas, trokštu visus Kanados lietuvius pasiekti savo linkėjimais su Kalėdų šventėmis ir su ateinančiais Naujais 1943 metais! Sveikinu visus Kanados Lietuvių Tarybos narius ir pritarius, linkėdamas, kad su Naujais Metais, užtekėtų pasaulinės taikos saulė, ir kad Lietuva atsikratus vergijos - iškiltų su nepriklausomybės ir demokratines laisvės vainiku, kuomet visi lietuviai galėtų džiaugties ir kilti į aukštesnę kultūrą.

Būkime vieningi, stokime glaudžiau į Tarybos gretas, nes K.L.T. - tai mūsų visų vainikas, kur įpynę po savo dalį, prisidėsime prie Lietuvos išlaisvinimo.

Antanas Navickas
K.L.T. Centro pirmininkas.

Nepriklausoma Lietuva



SENO KŪČIOS

Trečiadienis 1930,
gruodžio mėn. 24 d.

"..... ir Šventosios Dvasios..." - skambėjo kimi Kūčių įžanga trečiojo namų aukšto salionėly. Čia nors ir prie svetimo stalo, bet visgi prisiglaudžiau su savo vaikučiais - dviem gražiais putineliais. Mano vyras užtruko mieste ar pirtyje, nežinau. Bet padarę Kūčių įžangą - laukėme jo, kaip šeimos tevo ir vyro, kurs turi tradicinės teisės - laužti "Dievo pyragą" pirmutinis.

Ant stalo baltai užtiesto - stovi žaliomis šakelėmis papurus eglutė. Be džingulėlių, be žibučių, tarytum pačiame miške išdygus. Prie jos - stovi remeliai... lėkštutė... tūno kedė... tuščia... taip ir jaučiu, kad čia turi sėdėti dar viena esybė, kurios akys taip giliai zvelgia iš remelių.

Prie tuščios kedės šalių - sėdi mano berniukai: Antanėlis ir Algiukas. Jie "filosofuoja" apie tuščią kedę, kurioje turėtų sėdėti jų brolis Jonukas. Aš slepiu asaras. Jos karcijos, sunkios, ir privalo būti nematomos, nes to reikalauja dviejų širdelių ramybe, Kūčių nesuardyta nuotaika.

- Algirde, ar tu manai, kad čia nesėdi Jonukas?... - palinkęs į tuščią kedę kalba Antanėlis.

- Žinoma, kad sėdi. Nors jis Lietuvoj, pas močiutę valgo kisielių, bet mąsto apie mus; ir sėdi va, čia...

- Kur?! Tik pavešk ranka, argi tu jausi?!

- Ne. Ranka nejaus dūšiukės. Mamutė sakė, kad dūšiukės tik kažkas dieviškai apčiuopiamo mintimis, o ne rankomis.

- Mamyte! Argi iš Jonuko gali būt du: vienas čia, o kitas Lietuvoj?

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

- Sūnau... pasakyk man, kur dabar tavo mintis?...

- Žinoma pas močiutę ir Jonuką! Lietuvoj! Kur pernai per Kūčią visi žegnojomes viena plotkele, o paskum ją laužeme, ir Jonukas man savo dalies kasnuką davė!

- Ir tu šiemet, kaip lauši savo dalį - ištiesk Joneliui... Tai ir bus sielų bendravimas... Tik taip jaučiama siela - su siela.

- Tai čia sėdi Jonukas, mamyte? A?... Sėdi?...

Prieš mano valią, pabiro man ašaros ant baltos servietelės, nulinko galva ir apskniaubė ant stalo. Kai mane nuo jo pakėlė sugrįžęs vyras - berniukai suklaupė sudėję rankutes prie Kūdikelio Jėzaus statulėlės, pro neblaivią samonę - girdečiau jų žodžius:

- Dievuli, pasiaurink marias... Mes visi ten pėksti nubėgsime... Mamutės asarukes priimk, į savo delnukus, ji sake, kad tai perlai, už kuriuos bus gražintas Jonukas. Pasigailek, Dievuli, Jonuko, tėtės, mus ir mamutės.

Šios Kūčios pirmos ne Lietuvoj... Bet, iš ten atsivežiu plotkelių, gražių, spalvuotų ir baltų; suristą pluoštelį žaliu kaspinėliu. Ją taupysiu, kitiems, ir kitiems metams.

Dabar jų po dalelę laužeme, dalinomės prisimindami Jonuką, tėvelius ir tėvynę, o remeliai nuo žalios eglutės - vis žiūrėjo į mano sirdį, surakintą skausmo ir ilgesių.

Tarp to viso - sudundėjo Kalėdų varpai.



Ketvirtadienis 1931,
gruodžio mėn. 24 d.

šiemet, nėra kur Kūčių valgyti. Gyvename pas kitus žmones, kuriems Kūčių nereikia. Tad, užsidarę savo vieningam kambarėly, kurs turi vieną langą ir labai mažą tėtį, džiaugiamės prie lango belimpančiomis snaiguolėmis baltomis kaip pukas.

Mes sėdime prietamsy. Šeimininkai taupo elektrą. Bet, ši Kūčių vakarą - būtų geriau šviesa... Sirdy tamsu ir ilgu.

Nepriklausoma Lietuva

Guli atėjęs Jonuko laiškas, kurs sako, kad "Močiutė vis labiau sirgineja, o jo batai - "baigia dienas". Be to, dar ne visas knygas turi i gimnazijos penktąją klasę; ir dėl to, - trukdos mokslas. O čia bedarbė... pas mus nei cento... Krautuves knyga maitina, ir slegia upą. Nėdaiski ateitis... Ir, kai ten pro kitų langus visu miestu žiburiuoja šviesos ir cglutės - mano vaikai glaudziasi arčiau manęs, ir sako, kad jie galėtų sugaudyti tas šviesukes, jie parsinėstų i mūsų kambarį, is jo padarytų "salioną", prikvieštų svečių, juos vaišintų limonadu ir riesutais, O Jonuką "Santa Claus"- apmestų knygomis iki lubų, ir ištrenktų jam pro kambarį - naujus batus, su "guminiais kaliosais".

Mūs kambary šalta, ir neturime visi kur atsisėsti. Tad, ant vienos kedės susikimę prie lango, stobime.

- Ar tu matai, kaip gražiai spindi lange nusidriekusi lelija? - grožisi Algiukas, gražias pilkas dideles akutes ineres lange i šalčio leliją.

- O taip, aš mačiau taip spindinčią vaivorykštę ant Nemuno!

Grožėjosi vaikai ligi pavargimo, ligi vėlumos. Paskum Antanėlis įbruko i mano rankas gitarą, ir maldauja:

- Paskambinkit, mamyte... Užmiršit Jonuko batus ir knygas... Tėtė tuoj pareis... Gal parnes silkių?... Skambink, dūšiuke, paskambink...

Pritulo, priklupo, ir laukia.

- Adventas, sūneli. Dvasinio susikaupimo laikas. Per keturias savaites tęsiasi, ir su Kūčiomis užsibaigia. Paskambinsiu po Kūčių. Gerai?

- Gerai. Bet užtad aš kaupiausi kaupiausi, ir penktadienį vos spirgio nenurijau.

- Nurijai, ot, ir nurijai... - tyčiojosi Algiukas.

- Tegu bus ir nurijau. Bet, aš jį išspioviau! Ar buvo nuodėmė, dūšiuke? - klausiamai žiūrėjo kūdikis i mano akis.

- Ne spirgis nuryti nuodėmė sūnau, bet iš burnutės paleisti negerus žodžius. Gi tu susivaldei ir spirgi išspiovei, tai jau čia net dorybė! Savęs susivaldymas, kelia žmogų i tobulumą.

Pradėjo stogais dūkti vėjas, mestį visais verpetais ant lango sniegą, mes pradėjome virpeti nuo šalčio, ir apsidalinę plotkelės kasneliu, susirietom i savo guolio gužtas.

Nesumerkiau akių. Bėgau i tėvynę pas tėvelius, draugus ir su-
Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

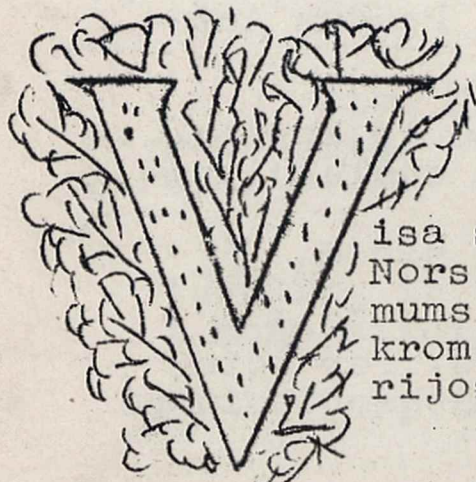
ny, o gatvėj dzinksėjo pasikeisdami rogių varpeliai, ir priminė Lietuvos vieskelius.

- Kelkitės! - džiugiu tonu pareiškė įeidamas pro duris mano vyras, kurs ambicingai sale mūs pastatė popierinį maišelį, ir uždegė liktoriui porą žvakių.

- Kūčios! - vėl jis prabilo. - Užėjau darbą, ir uždirbau!

Šokau iš guolio, užtiesiau kedą servietėlę, ikišau į puodelį eglutės saką, prie jos pastačiau lėkštutę, remelįus... Subudo, atgijo vaikai, susedome beveik ant grindų, ir grožėjomes mazu Kūčių staleliu, iš kurio tarytum žvelgė Kalėdų Vaikelis, ir mano sūnaus Jonuko, tylios tylios akys.

Kai užpūčiau žvakes - naktis gaubėsi rytais.



Šeštadienis 1932,
gruodžio mėn. 24.

isa savaitė trūsiuosi, skubinu. Šymet, Kūčios audringos. Nors gyvename svetimuose, bet dideliuose namuose, kuriuos mums įpirso viena vikri moterėlė su jos dviem gražiom dukrom, su jos "burdingieriais, ir su senais, dar iš Viktorijos laikų baldais.

Šiuose namuose, aš kasuosi kaip gyva. Prie durų pratyti visokie valkatos - neva keno tai biciuliai, su jais turiu vargo, biauriuosi jų melais. O skalbimo, plovimo, blakių ir prūsokų naikinimo, tai... ak, jau... Be to, dideli "spitūnai", kurie po nakties prie burdingierių lovų pilni... taip ir manau, kad tur būt čia, ar tik ne bus visi vyrai dziovininkai, kurie kosti ir to kie išbalę, net verti pasigailėjimo. Bet būrnos! Viešpatie! Raus-ta akys! O kur dėti vaikus kai tie vyrai pareina? Uždarau vargšelius į savo miegamąjį, užduodu neva gitaros pamokas, ir jie užimt o stygoms kaukiant - burdingierių keiksmi pralekia.

Kūčias, jie prašė suruošti visi bendrai. Derėjosi, kad jos būtų "laisvos", "nedavatkiskos", kad būtų galima gerti, ir parsivesti draugų.

Sutaisiau stalą - penkiolikai asmenų. Žinoma, be manęs ir mano berniukų. Mums Kūčių suruošiau "sandukėjų". Čia beva-

Nepriklausoma Lietuva

lydama kelių metų svetimus vortinklius, dūlkes ir daugybę senų išmestų popierių, rāda puikų, didelį, gražų ir vertingą Jėzaus Širdies paveikslą, kurį asaromis nuprausęs - padabinau mūsų Kučių "kambarelį".

Suruošus valgius, susodinusi didžiulę šeimyną, palikau tolimą šeiminkystę Dianai ir savo vyrui, ir apleidau šią visą draugiją - su vaikučiais pranykau.

Mes atsiradome jaukiame "šandukės kambarely, kur aplinkui stovėjo ir kvepėjo eglės, kur Jėzaus purpurinis rūbas ir geltoni plaukai gyvai liejosi iš žalių šakų, o ant stalelio, kvepėjo valgių rinkinėlis.

Mano vyras irgi nuo anos "partijos" pranyko. Jis kažkodėl šiandien mieliau žiūri į mane ir į berniukus. Ir kai mes visi dalinomes plotkelėmis, tuoj tarpu atgarmėjo nerymaudama ta visa kompanija; ir jie pamatę mūsų tradicinių Kučių stalelį - beveik apstulbo: alėpę stiklus už nugarų, kompromitavosi ir maisėsi, ir kai ten šaukė bažnyčios varpas "Bernelių" misioms, - jie visi išdundėjo.

Naktis puošėsi puikiomis žvaigždėmis.

Sekmadienis 1932,
gruodžio mėn. 24.



Ši tėvynės jokios žinėlės. Pražiūrėjau akis į rytų kraštą, parsilaukiau laisukanėsio. Eufrozina ir Jonukas rase, kad labai serga mano mamytė, bet tai jau buvo seniai... rūpestis, ilgesys... Kas apsakys ką kiekvienos prilekiančios sventės išgyvena! Kas supras perkirstą širdį, kurios viena dalis tėvynei, antroji čia ilgesy.

Šios Kūčios - baisiai skurdžios. Badas beveik beldžiasi į duris. Mano vyras visi metai "slekuoja". Bedarbe... Nėra pinigų... Kasdien alkstame. Man gydytojas visai uždraudė dirbti, aš vos pavėlku kaulus. Tie žmonės, kurių baldus turėjome, - issikraustė į farmą. Liko mums tik iš Lietuvos atsivežti cėmodanai, kurie mūsų visas svirnas, ir juos pasiėmę - pasijutome gatvej.

Po kiek laiko, susiradome pigų, pigų po vienais trepais butą. Čia ir gyvename. Per kelias savaites senų baldų krau-

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

tuvėj - varžytinių eilėje stūndoma, nusipirkau seną krosnį. Tris savaites gyvenome be šilto vandens lašelio. Vaikai nors linksmi, lanko mokyklą, bet kasdien labiau gelsta, o aš visai puolų nuo kojų. Ak, mano Dieve, Dieve... Jei dar yra teisybė, Tu pažvelk, į mus... Mes čia vieni... Visai svetimi... O aš jaučiuosi taip vieniša! Viešpatie! Tarytum grabe tarp tų mažų keturių aprūkusių sienų... Kad ne vaikai, eičiau, eičiau... Bet jiems... Jiems, šie gyvi kaulai su jautria siela... Nors tie kaulai ir baisūs, bet jie motiniški... Iš jų senka paskutinės jėgos, bet jos risa seimą šventų ryšių, pro kurių nejudiomis issiveržia skundai... Bet, jie teisėti! Tegu žvelgia autoritetai pro lusnų duris, lai pamato aukas...

Ak, Dieve, pertoli... Slystu ir nepajėgiu gyventi. Šiose kūčiose, užvirsiu bent šilto vandenėlio.

Naktį, nutrūko malda, nes malda - pats gyvenimas.

I Š T I E S K B E N T Š Y P S N I

Snaiguolės krinta gražios kaip ašaros bežodės,
Kad jas galėčiau surinkti kaip perlus visas...
Baltas ir nekaltas - kokios erdvej pasirodė -
Aš suriščiau į vainiko didžiules kasas.

Ir kaip baltų krizantemų patalu užkločiau
Tave, mano Mažutėli, manoji Meile!
Bet tirpsta snaiguolės vien aplinkui audros šniokščia
Ir tirpsta tiesa, nešdama svajotą gelę.

Tuomet parimus ir karštų glėbiu apkabinus,
Tavo prakartės žaliaji sieną!
Verkiu sužeista... Klūpau karciai nusiminus...
O, Meile! Istiesk, bent šypsnį vieną.

Marija Aukštaitė



Nepriklausoma Lietuva



S Ū N E L I S P A R Ė J O !

J. Rutivalda

Gražus, aukštas ir petingas Jurgis, prilinko prie motinos plaukų, nubūciauvo švelnius silkinius zilucius, ir savo nosine nusluostęs jos asarų srovę - isidejo ją prie širdies į kišenėlį.

- Neverk, ... sugrišiu... - pamosavo iš traukinio, nutolo išnyko.

Stovėjo perone tarytum statula sustingus motina Tylienė, kuriai rodos neliko žingsnių, ji čia amžinai užsalo, suakmenejo, įaugo į asfaltą ir virto kažkuo kietu, nepalaužiamu, lavonine mintis kartoją sūnaus paliktą paskutinį žodį:

- Sugrišiu.....

- Ar jau jis išvažiavo?! - išgirdo ji kaip iš po žemių išklįstantį balsą savo vyro, kurs buvo užsukęs į krautuvę ir dabar tripinėdamas lazdele artejo, tiesė kažką suvynioto, raudonu sniūreliu perrišto.

- Čia dar nupirkau... Sakiau bus... Et, nesigraužk, Eugenija. Už tėvynę... Bene jis vienas?...

Kiūtino abu seneliai šaltomis sniego gatyėmis, yrėsi į apartamentą kuriame gyveno. Čia jų laukė tik atvažiavę dukte ir zentas ir du jų vaikai, apsikrovę Kalėdų pirkiniais.

- Jurgis jau išvažiavo?! - nustebusiai klausė Irena, kai jos vaikai atseginejo kailinių sagas, nepaleisdami iš rankų vienas lėlės, antras margo tigruko.

- Išvažiavo. - statydamas lazdelę atsakė tėvas, motinai gi, trūko kvapo, ji sunkiai alsavo, bandė atsipeikėti.

Paskum visi susėdo prie žėrinčio kaminėlio, apgailestavo, kad Jurgis negalėjo pasilikti šventėms, ir sudaryti gerą šeimos nuotaiką.

- Bene jis vienas... - vėl pakartojo virpėdamas tėvo balsas, jis mirktelejo viena beveik stingstancia akimi Irenai; nes motina tyliai sustingo, antaky išikirto kaip visuomet - gili ir stambi susivaldymo raukšlė.

- Ma, nesirūpink, - guodė jautrus žentas, pripildamas vyno stiklus, ir paskum prisėdo prie uošvės.

- Kariauja pasaulis, ma, už geresnį gyvenimą. Nėr tiesos. Skriauda išigalėjus. Kad ne Irena ir vaikai; imčiau ir aš sautu-
vą.

- Gal ir taip imsi. Nereiks nei ant Irenos kalnę mesti. Tu manai, kad jau galas? - dėstė Irenos gražios švelnios lūputės, pusbaime virpėdamos, išikišo vaikai:

- Mamyte, tėvelis tikras angelukas. Žiūrėk, kokią lėlę išrinko: ji užsimerkia, ir kai Irvis paspaudžia - pravirksta.

- Taip... mūs tėtis geras... - patvirtino Irena tuo pačiu jausmų širdy degdama; ji mylėjo savo vyrą kaip vieną saulę dangui, kuri silde jos gyvenimą; o Vytautas Sargėnas - tikrai buvo puikus asmuo: rimtas, ambicingas, kulturingas, taupus ir nesykštus. Kalėdoms jis užprašė likusius vienisius uošvius, ir visi susedę į puikų liumuziną - dūžė į Sargėnų namus.

Vytautas Sargėnas žymios įstaigos valdininkas, buvo puikiai įsitaisęs savo nuosavuose namuose, kur gyveno kulturingai ir pavizdingai su savo šeima.

Čia atvažiavę uošviai seneliai, beveik varžydavosi: tai čia dulkelę ineš, tai čia lazduite persiška kilimą sutuksės... bet žentas ir dukte Irena, tą visą prabangą laikė įprastu dalyku, ir jie tėvus gerbdami - parinkdavo jiems atsisėsti patogesnę, minkštesnę vietą; anūkai apkraudavo senelius Irenos rankų darbo pagalvėlėmis, pastatydavo kedutes jiems po kojomis.

Ir šį kartą, jie buvo nekitaip priimami, tik su sąlyga, kad tėvelis Kalėdose truputį daugiau issigertų "Benediktiną", o mamytė būtinai priimtų yokelį, kurs visuomet atlukštentas ją nustebina, ir už kurį ji išmoka savo apartamento nuomas, ir dar liekā ant rytinės smetonėlės.

Nepriklausoma Lietuva

- Kalėdos, Kalėdos! - stebėjosi seneliai Tylėnai, sėsdami prie savo vaikų stalo. Čia buvo svečių... bet pro juos visus - Vytautas ir Irena - labiausia žiūrėjo savo tėvus, su naujesniu kasneliu, sūnėle.

Svečiai, nors ir valgė ir gurkšnojo, bet nebuvo linksmi kaip kitų laikų Kalėdomis. Vieni draugai kariauja, kiti sūnus, broliai, gimines, taip, kad pokalbis prie kiekvieno kasnelio - buvo nukreiptas į karo laukus, kur kraujas, lavonai, baduolių pabėgėlių minios, pusnys, Sibiras, ir pavergtų tautų ir valstybių - neaiskus likimas bei kovų principai.

Tarp tų visų kalbų, senutė motina Tylienė, įtempus antakį susivaldymo raukšlę, tylėjo. Ji nubrido mintimis toli... toli, į okupacinių verpetus... ieškojo laivo... jų tūkstančiai... sarvuotų... Tryška ugnys... Būsi juodos žiotys... - O kur jis? Jurgis mielas... Jis uniformoj, saguotoj, gražioj, bet jų milijonai... Vargu iš pečių pažinti! Jei akys nepazvelgs - jie visi sūnus... sūnus... Del jų sustingo akyse Tylienės ašara, paslėpta... Juk ir taip žmonės iš veidų galima išskaityti susirūpinimą, nerimą, gailestį ir baimę, tik kai kiti iškele stiklelius pradėjo saukti: "Dabar išgersi mė už Jurgį! Puikų karį!" - motina sustingo, sukniubo, antakį išsitiesė, išmelo susivaldymo žymės, - senutė apalpo.

Kitų metų Kalėdos Sargėnų namuose, buvo liūdnesnės. Bet motina Tylienė, turėjo būti patvaresnė. Ši meta jau ne viena susivaldymo raukšlę likimas iškele jos antakį, bet dvi. Tik tos raukšlės dabar buvo ilgesnės ir gilesnės, siekė kaktos skersus pjūvių, kryžiausi su jais, tarytum kardas - su kovos kardu. O tai reiskė, kad jai giliau ir labiau užsigrūdino, ne sau, bet Irenai, kuri išlydėjo uniformoj savo vyrą Vytautą, plieniniai žvelgiantį, į dviejų jo kūdikių nuleistas galveles.

Dabar tripinėjo aplink stalą vietoj Vytauto senutis tėvas, jis bandė atstovauti žentą ir sūnų, bet Irena kniūbojo guodžiama motinos, vaikai pasisalinę kūdėjosi:

- Irvi, žiūrėk, mano lėlė ašaroja... Tėvelis buvo toks geras...

- Bet žiūrėk, Nele! Mano tgrukas raukosi! Ar tik jis nesiruošia savo dantukais ką sudraskyti?!

- O, Irvi, kai kas pyksta, tai jau negerai. Duok jam atsigerti limonado, arba užkasti; gal jis alkanas?

- Ar tai tu manai, kad pyksta tik alkani?

Vaikai sustojo viens į kitą atyžiai žiūrėdami ir neišspręsdami.

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

mi klausimo, ir jiems bebėgant pas motiną pasiklausti, nučirškė durų skambutis.

- Telegrama! - tarpdury nuskardejo jaunas balsas, pirmoji paskubo senele.

- Telegrama... - ji paėmus nešėsi virpančiose rankose prie lempos, mintyse pynėsi: "O Dieve!... kad tik laimingai... Jurgutis parvaziuoja... Rase, kad gavęs atostogų... Visas menuo laukiu... bet turbūt užsuko pas Patriciją, ir dabar iš ten telegramuoja."

Visi apstojo ratu, laukė, nerimo.

- Tėveli, tu plėšk... tau adresuota. - lyg bijodama paliesti nežinę, istiesė seneliui gelsvą voką motina. Jis atplėšė, ir kai metė akis į turinį - jo smakras pradėjo virpėti, nervų gijos trukčiojo lūpas, veidas niaukėsi, umai išbalė, ir jis nusileidęs į kėdę, bandė prakosti: "Bene jis... vie-nas...", bet Irena susuko:

- Tėveli! Jurgis!? - į jos rūbus išikirto vaikai, tik motinos antaky įviržę dvi raukšlės - ją pavertė tylinčiu stabu.

- Mama! Ar girdi, mama! Mūs Jurgis mūsų dingęs! - paplūdo ašarose Irena seseriškai, jautriai ir gailestingai. Ją pasekė vaikai ir kniubantis senelis, tik motina vis stovejo tylinčiu stabu, iki išmelo išsitempę smilkinų gyslos, iki atsipalaidavo antaky dvi susiyaldymo raukšlės. Paskum ji pasviro, atsiremė kėdės, ir jusdama širdy ašarų antplūdį - ištare:

- Teesie Dievo valia. Be jo nė plaukas... - ir kai vakaro varpai skelbė "Viespaties angelą" - motina klūpojo senoje koplyčioje jos ašaroj spindejo neseniai ižiebtą purpuro zvakele.

Už metų, motinos veidas dvelkė kažkuo šventesniu, tauresniu, net dievišku ir save pamiršusiu. Ji tik galvojo apie likusią be globos Ireną ir jos vaikus, slapčia kentejo dėl žuvusio sūnaus Jurgio, bet Kalėdas vistik suruošė savo apartamente, bent Irenai ir anūkams.

Bešlamendama juodoj sukniroj aplink stalą, ji apmąstė daug dalykų. Ji nuskrydo mintimis į Lietuvą, į tą ilgą gražų namelį kuriame gyveno; ir kuriame jau gimė keli vaikuciai; tarp jų ir mielas Jurgelis. Ji juos vystė, penėjo ir supo niekeno nepadedama... Prisedus prie stalo giliau susimąstė, kad čia ner jų lėksučių kaip kitados... bet ji mato vygelę, iš kurios pupso kelios galvelės, ir ulba, dainuoja supdamiesi...

- Kur jie visi dabar?! - beldžiasi į širdį klausimas sunkiais

Nepriklausoma Lietuva

variniais dūžiais, ir nešamas į burną kasnis – toks sunkus... ir kai ji padėjo jį ant stalo atgal į lėkštutę, pasigirdo duryse sutuksenimas.

- Prašau! - pakvietė Irena, ir kai durys atsidarė, jų fone sublizgo graži leitenanto uniforma.

- Jurgis! Dievulėli! - pašoko nuo stalo visi pasitikdami, tik motina ilgai neatsikvošedama žiūrėjo, bet kai Jurgis prie jos artėjo, ji ištiesė jam platų glebį, ir pro kimų, džiaugsmu vibruojantį motyvą prabilo:

- Viešpatie! Sūnelis parėjo!

- Ne iš numirusių, maryte, ne. Tai buvo supainiotos žinios. Apsirikimas. Matote, as gyvas ir sveikas!

Visi sveikinosi ir dalinosi netikėtu džiaugsmu, o laikrodinis lyg patvirtindamas gyvenimo pulsą, pradėjo skambinti savo melodijas.

Paskum nuskendo kalbose visi apie Vytautą, o Irena pranešė antrą netikėtumą, kad Vytautas parvažiuoja atostogų Naujiems Metams.

- Valio už Vytautą ir pasaulinę taiką! - iškėlė taure Jurgis, ir kai visi jį pasekė, motina gerėdamasi tylėjo ir mąstė:

- Dievuliau, sūnelis parėjo...

L a u k i m a s

J.A.V.

Pūtė palši vėjai,
Švilpė pagirais, -
Laukė ji už vartų,
Laukė, gal, pareis.

Vakaras jau žengė
Nesinas zvaigždėms,
Nuometuotos viešnios
Slinko pabarėms.

O jinai, palaužta
Liūdėsio gilaus,
Vis laukė prie vartų -
Grištancio sūnaus.

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.



KALĖDOS PAVERGTOJ LIETUVAI

Kai rusų ir vokiečių okupacija Užbalių lušnoj ištėriojo viską, tik riogsojo paskutinis išdžiuvęs žmogaus skeletas siaudais apsikapstęs saltam, seniai nekūrentam užkrosny... -

Kai Kūčių naktį sugirgždėjo senos ažuolinės durys, ir jose pasirodė žvaigždetomis snaiguolemis apibėrta keleivė. Ši keleivė, nuo šalčio sustirusiomis rankomis atpalaidavo rysulį užnertą ant kairės rankos sulenkimo, ir numetė ant ilgo suolo, styrancio ap-sarmojusioj palangėj.

Naktis. Kalėdų naktis. Šalta ir audringa. Nors mėnuo erdvėj tviska blizgancia sviesa tokia lengvute, balsgana, bet apsarmojusioje keleivės blakstienose, spindi snaiguolėlių atspindžiai. Pro šalčiu virpanti skruostą, nusirito džiaugsmo asarėlė. Juk savas, toks brangus senų durų girgždesys... Tie patys sukumpę lubų balkiai, tik jau žymiai surūkę ir vortinkliais aptraukti.. Tas pats ant kryžio pasikabinęs skobnis, bet jau seniai duonos kepalėlių puoštas... Tie patys, okupantu apdraskyti šventųjų paveikslai, kurie buvo apkašyti verbomis, dabar juose snaudžia ilgomis kojomis isikabinę vorai...

- Bet kodėl tylą? - klausia savęs keleivė. - Visoj lušnoj tylą? Juk prieš tris metus aplink šias neobliuotas sienas stovėjo išsirikiavusios kelios lovos, ir jose girdėdavosi brolių, tėvelio ir motinėlių kvėpavimai, o dabar?... Tyla... Nė svirplys, kurs nuolatos ardydavo tylą, - nebesmuikuoja! Tik kaž kas ten... užkrosny šnara, ir tarytum unksčia gyvybė?!

Keleivė artėja... Plasda jos širdis virpulinga baimė ir smalsumu, nejaugi ji ras čia, šioj gimtoj gūstoj bent guncelį?... Galais pirsčių pasistiebdama bailiai priejo. Gumsanti siaudy gnūžtė su gyvu kamuoliu, susnarėjo, vėl suunkstė gyvybė.

- Ak, juk tai žmogus! - nuostaba išklydo iš keleivės lūpų, ir jina prisilenkė arčiau siaudy, iš kurių kilo dejavimas.

- Kas esi?... - pasigirdo silpnutis moteriškas balsas, istrigo į keleivės širdį. Siela beveik prarinko, ir taip nei žodis iš lūpų nekyla! Tik tylios asaros ritasi skruostais... mintis audžia:

- Ak, Dievuli, negi čia bus Užbalių šeimos narys?... - juk ji pati Užbalytė. Roželė Užbalytė! Asaros jai kerta žodžius, o iš siaudy kartojasi vaitojantis klausimas, kyla dvi baisios kaulėtos rankos ir tiesiasi į Roželę, aidai aimana:

- Eikš, kas tik esi eikš... Jei esi ir pati mirtis, eikš... Nusinešk, mane, paskutinę Užbalių šeimos auką!

Keleivė Roželė krinta į skeleto ištįstą glėbį, jos lūponis išsiraito:

- Aš esu Roželė Užbalytė!

- Ak, mano jauniausioji! Nei gegutė vasarą man neiškukavo, kad tu sugrįsi!! Rožyte, dukryte, eikš... dabar bent numirsiu ant tavo rankų. Rusai ir vokiečiai išžudė mus gyvenimą... Ar pažįsti, dukryte mieloji mane savo motiną?! Dieve, ar aš tikėjau, kad ši Kaledu naktis parneš man išpleštą kūdikį iš ištremimo?! Ak, Rožyte, vaikeli... Eikš, arčiau, arčiau...

Už mažo langelio dūko audra. Kaukė ir švilpė vėjas. Bangomis ritosi sniego vėputiniai ir glūdėsi arčiau Užbalių lusnelės. Vi-
dui apsarmoje sienos, kibire užsaulės vanduo, tylą, baisi tylą, ir motinai Užbalienei sala ir stigsta lūpos, badas... Vokiečiai paskutinį kriaukslį duonutės isnese... Rožyte ima pabaisa:

- Mamelė, nė svirplys jau čia nesnuokuoja. Viskas sunaikinta.

- Vaikelį, vergijos botagai nuplakė mūsų gyvenimą. Visos Lietuvos gyvenimą. Visi namai, visos sodybos, visi svirnai aptustinti.

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

ti. Nei gyvulėliai tvartuose nemykia. Žmonės – reti... Vieni Sibire, kiti vokiečių šautuvo priremti, kažkur išvaryti. Kiti beveik gyvi į žemę užkasti. Kankinių mirtimis nukankinti! Kalėjimuose sugrusti. Ak, vaikeliai... keli kapai ir mūsų laukuose išaugo... Tai Tavo tevo ir brolių kapai. Vyrai užstojo Lietuvą, juos išvedė į galą lauko – ir susaudė. Ten pat dar pusgyvius užkase. Alpau!... Palūžau... Geriau, kad būčiau aš ten nuskendus... Rėkiau, kaip gyvulėlis. Nieks manęs nepaisė...

Senutės baisus skeletas betariant paskutinius žodžius, sumuko į guolį. Roželei suslegė širdį tarytum akmenai, bet sieloje kažkas galingai susuko: "Tu esi Lietuvos dukra! Tu privalai būti uola. Nepalaužiama! Nesuskaldoma! Imkis žygių..." – ir paskutines ašaras rasi sustirusius akmenėlius – nusibraukė nuo veido, sugriebė motiną į glebį, ir pradėjo raminti:

– Mamele, užmiršk... dabar pailsėsi ant mano rankų... Aš pri-glausiu išvargusią galvelę, aš pasklaidysiu šilkinčius skląstyme-lius...

Bet motinos galva, vis žemiau linko... Roželė pajuto, kad paskutinės valandėlės, paskutinės konvulsijos virpa jos rankose, o lūpos tiek daug mokinę, prasergeję, nieko daugiau nepraso, tik gęstantys žodžiai atsidusta:

– Ne – ap- leisk... tē-viš-kės... Ne-pa-lik, Lie-tu-vos...

Ne, Roželė nepaliktų. Tai antspauda mirštančios motinos lū-pų, bet kažin, ar jos neras žandarai?... Juk jinai pabėgo iš bol-ševikiškos Rusijos, persinere per Lietuvos sieną, ir čia vokiško šautuvo priremta – vargo koncentracijos stovykloje. Bet, artejant Kalėdų šventėms, ji rizikavo gyvybe, persiveržė per pavojaus vie-las, per sargų budrumą, ir bėgo į gimtą lizdelį.

– Halt! – suriko kažkas už lango, audra suūžė, ir triokštelė-jus liepa prie vartų šakomis langą palietus subeldė, tarytum pra-sargos ženklui, ir į pirkelę – susivėlė žandarai.

– Matka... tai prieš įstatymus... – priremė Roželę šautuvai, atplėšė nuo motinos ir išvare į nakties pusnis.

Ir kai ją rišo prie arklio, pro jos ašarą taip gražiai ži-bėjo Kalėdų žvaigždė, tarytum guosdama: "Neverk, aš patekėsiu saule. Aš gražinsiu tave į tėviškę. Aš sužibėsiu Lietuvai lais-ve ir nepriklausomybe, neverk..."

Toly, girdėjosi patrankų griovimas – atklydęs prožektorius uždengė Kalėdų žvaigždę, raiteliai sarkastiškai nusikvatojo.



KALĒDU VAKARAS

GENOVAITĒ

Buvo Kalēdu vakaras, vējas smarkiai pustē prīsnigtā sniegā. Nenoredama palīkt siltā, egle kvepiantī butā, išejau ī automobili ī ir vos - ne - vos īssikrapsčiau īs pustū.

Vairuoti sunku, kēlias slidus, sniego patalai dengē viskā, o medzi ū šakos liūdnai lingavo po sunkiomis naštomis.

Pamaniau, paimsiu greičiausią keliā, kad nepasivēlinčiau ī svečius ir īsukau automobili ī pro ezerā einantī bulvarā. Manō automobīlis taip buvo apdengtās sniegu, kad turējau īslipt ir nu-sluostyt langus, kad geriau galēcīau matyt. Besluostydama, dīls-telejau ī ezerā, kuris višu smarku, u plake ledū apkrautā krantā. Nustebus, dar kartā pasiziūrējau. Nejaugi ten kas stovejo?

Priējau arčīau... Krutanti figūra, kuri pasilenkē ir kā tai darē. Prisiartinus dar labiau, pamācīau moterī kuri vilgē savo rankā tam saltam vandenī.

Nežinodama kā daryt, priējau ir klausīu: "Ar tamsta pametēt kā?"

Tai žinoma buvo kvailas klausimas, bet kas man buvo sakyt?

Ji tik tada pajuto kad kas prie jos buvo ir klausē kā aš sākīau. Pakartojau aš vel. Ji liūdnai atsakē: "Pamecīau ir nepamecīau".

Aš pagalvojau, nejaugi ji pamišus? Kā man dabar daryt?

Ji prabilo: "Turējau aš sūnū. Metai atgal jis prisirašē prie jūreivi ū ir nuo to laiko aš jo nesu macius. Šiandien aš jo labai pasiilgau nes jis visada praleisdavo Kaledas su manim.

Aš čia stoveđama, žiūrējau ī ezerā ir jutau kad jis netoli

manęs. Todėl aš idėjau ranką į vandenį, nes šis vanduo yra ryšys, kuris suartina mane su juo".

Ji turbūt matė gailestį mano akyse kurį aš jutau.

"Nesigailėk manęs. Aš tikrai vieno neturiu namie, bet yra sveikas ir gyvas. Paskutiniame laiške rašė kad 10 svarų užaugo... Yra tokių motinų, kurioms šis vakaras yra baisiai skaudus, nes jos žino kad niekada daugiau tos tuščios vietos prie Kalėdinio stalo nebus užpildytos."

Baigdama kalbėt dar kartą pasižiūrėjo į ežerą ir tyliai "sūdie sūnau" pasakius permainė savo kalbos temą ir kartą su manim grįžo prie kelio. Aš pasisiūliau pavežet ją, ir išleidau, jos nurodytoje vietoje.

Viena bevažiuodama galvojau - stebėtinai dalykas, ko žmogus turi daugiau savo vargų, to daugiau vietos jis randa savo širdy užjausti kitus.

* * * * *

J A U N Y S T Ė S V I E N U M A

Paulina Baltakytė

Sunku klajoti vienišam šešėliui,
Skaudu skęst nesibaigiančiam ilgėsi,
Kada tik vaidenas yiskas lyg sapne,
Ir sukiesi vienas žmonių klegėsi.

O, ar surinks kada kas, o ar jaus,
Mano vienumos kancias, perlo ašaras!
O ar kada tas laukiamas balsas
Atsilieps, ir mane supras?

Gal kai pavargsiu užges mano troškimai,
Mano jaunystės sapnai, idėjos...
Liks neįsimačiuojamo ilgėsio kelias -
Ko manoji širdyje ilgėjos.

Daznai užmirštu pasaulio vargus,
Atlieku kankintis ieškodama kelio...
Nėklausk, ką aš matau akis išmeigus -
Aš ieškau laimės krislelio.

* * * * *
* *
**
**





GIMTOJI ŠALIS

D Z Ū K Ė

Nuo pirmo prasižengimo rusų mokykloje, Magdutė stengėsi būti paklusni ir akyli, kad ir vėl netikėtai neikliuvus į tokį pažeminantį nemalonumą, kaip klūpoti akyvaizdoj daugelio mokinių.

Magdutė taipgi suprato, kad yra labai gerai turėti draugų; tokių gerų draugų, kaip Vincukas Sarevičius, kuris nors ir nuvedė ją klaupt, bet vis vien Magdutė jaute kad jis jai pagelbėti norėdamas tą darė ir ji jaute jam kaž koki dėkingumą, kurį norėjo kokiu nors būdu išreikšti, bet niekaip negalėjo surasti progos tą padaryt.

Magdutė sekdamo Vincuką einant namo, nes jiedu buvo artimiausi kaimynai, bet užkalbinti ji - ji nedrįso. Jai kaip tai buvo sarmata, kad ji turėjo klūpoti; jai atrodė, kad visas miestas dabar žino, kad ji turėjo klaupti mokykloje ir kad ji užtraukė didelę sarmatą ant savo tėvų, o svarbiausia, ji jaute, kad tas įvykis, atėmė iš jos drąsą, padarė ją lyg baile, lyg nepasitenkinancia savimi.

Todėl, ir Vincuką sekdamo, ji prieidavo net prie jo daržo tvoros ir palaukdavo kol jis įeidavo į savo namus; tik tada Magdutė, beviltiskai nuleidusi galvą, baigdamo kelionę į savo namus.

Bet vieną kartą, Vincukas pats Magdutę užkalbino ir tuomet ji stengėsi atsakyti į visus jo klausimus ir kuomet Vincukas pasisiūlė Magdutei pagelbėti pamokas padaryti paįsikinant įvairius dalykus, tai Magdute pajuto dar didesnę jam dėkingumą ir galvojo, kad jis yra tikras jos prietelius.

Vincukas buvo jau 11 metų ir rusų mokyklą lankė trečius metus, tai jis tikrai galėjo Magdutei pagelbėti. Ir jis gelbėjo. Nors Magdute pastebėdavo ironišką šypsena Vincuko motinos veide, kuomet ji

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

ją illeisdavo į jų butą ir kartais net girdėdavo žodį kitą išsitariant apie Magdutos atsilankymą pas Vincuką, bet jai tas visai nerūpėjo; ji žinojo tik vieną, kad Vincukas jai gelbėdavo labai daug; daugiau negu mokytojas būtų norėjęs pagelbėti. Tas jai tik buvo svarbu, tokie tik reikalai ją rijo su Vincuku ir už tai tik ji jautė jam dėkingumą ir pagarbą ir kokią nors pašaipa iš šalies, jos visai neveikė.

Kartą, kai Magdutė nuėjo pas Vincuką pamokas ruošti, ji priejusi prie durų, išgirdo Vincuko motiną besibarandį ir lyg ji būtų ką plakusi su diržu.

Magdutė atsargiai prašivėrė duris ir pro nedidelį plyšelį pamatė Vincelį gulintį kniūpsčia ant lovos, o jo motiną su virve rankoje – jį musant. Magdute nežinojo ką ji turėtų daryti? Ji žinojo tą, kad apginti Vincelį ji negali ir kad Vincelis greičiausia, musamas nekaltai ir kad jis geras vaikas, nes jeigu jis nebūtų geras, jis negulėtų taip ramiai, kada kada ji taip ziauriai su stora virve musa; jis begtų ir pasisleptų, kad išvengt bausmės. Bet dabar, jis gulėjo ir kentė aštrius smugius, o kada motina dar vis uždususi ir išmetinedama nuo jo neatsitraukė, tai Vincukas griaudžiai verkė, galvą į pagalvę įrėmęs. To jau Magdutė negalėjo pakęst ir pradėjusi verkt, nuskubėjo namo; Vincukui visai nepasirodžius.

Neužilgo buvo Kalėdos ir antrą dieną švenčių, visi mokiniai turėjo susirinkt mokyklon, kur mokytojas išdalino vaikams ciesorienės dovanas. Kiekvienas vaikas gavo pakelį, kuriame buvo įdėta: vienas oranzis; kelių rusių riesutų, po kelis; keletą figų ir saldinių.

Taip tai Magdutė sutiko pirmas Kalėdas rusų mokykloje o grįždama į namus, jiėjo greta Vincuko, kuris buvo linksmas ir kelis kart persimetė sniegais su kitais vaikais, bet jis nejo su kitais kur nors žaist ir gal išdykau, jis pasuko kartu su Magdute namų link, o Magdutė vis negalėjo atsikratyt minties, kaip Vincukas aną vakarą musamas verkė.

* * * *

Kantrybė ir ištvermė, nugali viską.

Emerson.

Kada piktas, skaityk ligi dešimts prieš issitarimą, jei labai piktas – skaityk ligi simto.

Jefferston.

Kartais save pageriname nuo kito klaidų, negu nuo kito pavyzdžių.

Longfellow.

Jeif myli gyvenimą, neleisk laiko, nes laikas sudaro gyvenimą.

Franklin.



IŠ SENO DIENORAŠČIO

(tęsinys)

Elegijus Uosis

Mat prieš išeinant iš vietos, kontrabandistai visuomet paleidžia šunis iš grincios; patikrinti ar nėra arti svetimų žmonių.

Už pusvalandžio pamačiau Latvijos pusėje - ateina kaip kupranugarių karavanas. Net nusigandau. Ką aš vienas darysiu, negale-siu visų sulaikyti.

Patikrinu ginklą. Ūpas geras, bet kiek kinkos dreba. Kuomet pereis per geležkeli, mūsų pusen, soksiu kaip vilkas prie avių, ir sulaikysiu.

Per tiltą einant, - suskaičiau jų tik tris. Tik trys vyrai, tai jau bus gerai. Drasos turiu. Kinkos jau nedreba. Manau sau, kad būtų kares laikas, mūsų laukas, tai jau dabar visus kaip viščiukus po vieną nukelčiau nuo tilto tiesiog į upę.

Staiga šokau iš krūmo su pakeltu balsu surikau:

- Stok! Šausiu! - šautuvo spyną sutreškinu, įleidžiu šovinį į tutą, ir vėl sakau:

- Rankas aukšty! - sustoja. Bet rankų nekelia ir nepadeda kontrabandos nuo pečių. Tada aš griežtai pakartoju:

- Šausiu, jeigu neklausot!

Išpildė mano įsakymą. Klausiu ką nešate, atsakė:

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

- Degtukus. - atsakė vienas senyvas vyras.
- Ginklų neturit su savim?
- Ne, ponuli. Neturim. Paleiskit, mus. Aš biednas, tik mane pasamde. Aš su savo vaikais apsiėmiau, ir ...
- Keno šitie degtukai?
- Fišerio, ne mač ponuli. Jis sakė, kad pasienio policija mus nekliudys. O kartais jeigu iš rajono pasitaikytų - tai duokit jiems 10 litų, ir jus paleis. Ink, ponuli dešimtį litų, paleisk... nes aš biednas, turiu didelę šeimą, nėra iš ko pragyventi...
- Ar jūs nežinojot, kad slapta per rubežių eiti ir degtukus nešti negalima.
- Žinojom. - atkirto jaunas vyrukas. - Tik Fišeris sakė, kad mus niekas nekliudys; nes jis su policinikais "žinosi..."
- Kaip jūsų pavardė?
- J. Gužas.
- Kur gyvenat?
- Miestely, N. gatvėje.
- Sūnūs ir sykiu gyvena?
- Taip, Sykiu
- Tai po kiek jums tie papirkėjai moka už parnešimą kontrabandos?
- Penkis litus už parnešimą iš Latvijos į Skuodą - už 150 tuzinų.
- Kiek čia išviso nešate?
- 450 tuzinų.

Prisiartinu prie jų, isakau nešti į miestą. Mano isakymo neklauso; vienas vaikežas norėjo bėgti pametęs degtukus; bet griežtai susaukiau, pagąsdinau, kad sausiu, jeigu neklausysit.

Tėvas vėl bandė prašytis paleist, vėl siūlė 10 litų, žadėjo niekam neprasitarti, kad tik paleisciau.

Bet aš vėl griežtai pareikalavau nešti į miestą, tėvas klau-

Nepriklausoma Lietuva

so, bet vaikai priešinasi. Voliojasi ant žemės, šliaužia tolyn, ir verksnoja.

Galų gale, pradėjau su jais maloniau kalbėtis. Pasiūliau jiems nunešti tik į priemiestį prie S. namų, pažadėjau paleisti. Jie greitai su mano pasiūlymu sutiko.

Ligi priemiesčiui dar buvo apie du kilometrai kelio. Daug kartų teko ilsetis kol pasiekem nurodytą vietą; daug slaptų dalykų sužinojau iš jų: kad jie kontrabandą neša jau ne pirmą kartą, nešė ne tik degtukus, bet išdirbtus kailius, sveterius, batus vyriskus ir moteriskus, bet sakėsi jiems buvę pirma lengviau pereiti rubėžius, nes nebuvo taip stropiai saugojamas. O paskutiniu laiku, būves tarnyboje koks tai Karasovas, su juom būdave "lengva" susikalbėti, nes jis labai gerdavęs, ir tik paskum dėl merginos nusisovęs.

Eidamas su savo kontrabandininkais galvojau: "Na, jeigu dabar man pasiseks; atsizymėsiu tarnyboje, gausiu pagyrimą nuo viršininko. Pristatysiu į policiją situos vyrus; juos nubaus tik areštu; nes jie biedni - pinigų neturi. Aš gi, mėginsiu pagauti patį kontrabandistų vadą, kurio dar niekas nesugavo visam rajone. O vis tik lūpos iš lūpų skambėjo, kad yra kokia tai žiauriausia ir gudriausia kaukė.

Prieję prie priemiesčio netoli Karutės namų, mano nešėjai padėjo degtukų nastas, ir jau norėjo palikti mane vieną su degtukais, nes aš taip siūlęs, taip žadėjęs. Tuomet, aš jiems pasakiau, kad už 10 litų - jų nepaleisiu. "Jeigu duotumet 50 litų, tuomet paleisčiau." Jie sakėsi tiek neturi. Tada pasiūliau jiems, kad iš jų vienas eitų į miestą pas savo papirkeją vadą, praneštų jam, kad policininkas reikalauja 50 litų, kuriuos jų vadas turi pats atnešti ir susitarti dėl "ateities...", bet tėvas nenorėjo sutikti, tik sunus užgyrė mano mintį, ir pasižadėjo pildyti. Aš dar pakartojau, "jeigu tu negrįši, arba jūsų vadas neateis, tai aš čia laikysiu tavo tėvą ir brolių - per visą naktį.

Vaikas linksmi nusiteikęs, nubėgo į miestą.

Aš gi, visas jėgas kaupiau, kad pasirodžiusį jų vadą būtiniausia areštuoti, ir kad jeigu vienas su jais visais negalėčiau apsidirbti, tuomet issaučiau pavojaus ženklą, ir pribūtų iš miesto vieša policija, be to, - čia netoli gyvena mano tiesioginis viršininkas.

(bus daugiau)

* * *

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

MONTRELO KRISLA

N E T I K Ė T U M A S !

Kas apsakys, koki džiaugsmą suteikė K.L.T. centrui ir "Nepriklausomos Lietuvos" redakcijai amerikietė ponė Pr. Lapienė, p. Shaltenių šeima iš Čikagos, K.L.Tarybos Toronto skyrius ir kiti, prisiųsdami gausias aukas "N.L." žurnalo paremimui.

Ponios Pr. Lapienės taurus asmuo, vertas garbės ne tik už suteiktą auką sumoje \$27.78, bet daugiau mus džiugina jos dvasia, įvertinama mūsų sunkų darbą bei eškečių rovimą iš apleistų dirvonų, kur darbo marios, o jėgos mazos! Bet, kai ateina tokių rankų parama, mes atgyjame dvasioje, ir mums lengva dirbti ir aukotis.

P. Shaltenių šeima ir kiti prisiuntusioji aukas, nors tik sie-loje pažįstami ir artimi, bet jaučiama brangus pulsavimas iš tų pastogių, iš kurių ateina mums aukos, linkėjimai ir padėsinimai, kad mes skintumėmės kelią į kultūrinius ausrėtekus.

O, Jūs Broliai Torontiečiai! Jūs visuomet buvote ir esate mūsų dešinioji! Ši Jūsų \$45.00 auka, giliai įvertinama! Kiek Jūs vargote surengdami parengimus! Su kunu ir siela aukojotės ir aukojates tautos aukure! Jūsų kolonija dvelkia mums švenčiausių troškimų židiniu: tai sava mūsų šeima, kurios sopulys - mūsų sopulys, kurios vargas - mūsų vargas, jos džiaugsmas - mūsų laimė, ir mes jausdami Jūsų sielų bendravimą, jaučiamės esą už stiprios sienos, už broliškų pečių, kur mus jokia audra nepalaus, nes mes giliai tikim Jūsų dvasia, kurioje atsispindi darbai be žodžių.

Ši Jūsų atsiųsta auka, sukrėtė mus ligi ašarų! Tas parodo, kad mes be vieni kitų - jau neįstengtume gyventi! Tai sielų ir sir-džių ryšys, kurs tebuna amžiams nesutraukomas! Ar taip?... Broli, Torontietė?... Ar taip?... Tikime, kad sakote: "taip". Tad Jūs pridavėte mums naujų vilčių, energijos, mes žinome dabar, kad Jūs esate bendrininkai mūsų sunkios žurnalo kely dalios.

Reikšdami savo giliausią padėką Jums visiems aukojusiems ir kitu bendradarbiavimu prisidėjusiems, velinam malonių Kalėdų švenčių ir laimingų 1943 metų.

K.L.T. Centras ir,

"N.L." Redakcija.

PUIKIAI PASISEKES VEIKALAS

Šių metų lapkričio 29 dieną, Kanados Liet. Tarybos pastangomis Vytauto klubo svetainėje - buvo suvaidinta 8-nių aktų drama "Genovaitė". Publikos buvo prisirinkusi pilna svetainė, kuri taip vykusio veikalo perstatymu buvo ne tik sužavėta, bet ir nustebinta.

Už tai tenka didžiausias kreditas gabiui veikalo režisorei mokytojai p-lei M. Arlauskaitei, kuri daug darbo ir rūpesčio įdėjo surinkdama artistus, patį veikala režisuodama ir tt. Veikalui sufleravo p. Petronėlė Juskevičienė. Didelis kreditas ir visiems artistams - sėkmingai pildžiusiems savo roles.

Genovaitės rolę vaidino pati veikalo režisore p-lė Arlauskaite, kurią puikiai atliko.

Sigito rolę - natūraliai išgyveno ir meniškai išpildė Pr. Tautkus.

Goliaus rolę labai vykusiai atvaidino B. Kisielius.

Bruno (kareivių vado) rolę labai gražiai išpildė M. Vaisnora.

Benuko, mazamečio vaikelio rolę atvaidino gabioji kolonijos sėkeja artiste - Rutele Kilimonyte.

Taipgi ir visi kiti artistai savo roles vykusiai atliko. Kareiviais buvo šie jaunuoliai:

A. Narkeliūnas, J. Kisielius, M. Mikalajūnas, J. Mozūraitis, V. Pauliukaitis ir Brazauskas.

Raganos rolę atvaidino M. Šalkauskienė, Bertos rolę gerai atliko miss Aldona Kisieliūtė. Drakas, Alf. Pundzius, Alkis (Goliaus tarnas) - A. Navickas. Mauras - J. Kuprevičius. Budeliai: Gudas ir M. Lukošius. Goliaus sėbrai: J. Kuprevičius, Gudas, M. Lukošius. Šmėklos - p-lė A. Kisieliūtė, E. Lu-

košienė, M. Šalkauskienė ir A. Pundzius. Artistus į sceną įleidinėjo: p. Paulina Baltakytė; trimitavo M. Mašnickas.

Žiūrovus labai suįdomavo būdingas kalėjimo įrengimas, kaip buvo nuleidžiama kaliniui Goliui iš lubų asotis su vandeniu, o juk visi žino, kad toje vietoje lubose - nėra skylės. Už šį sumanytą įrengimą, kreditas tenka B. Kisieliui. Taipgi vaidinime buvo girdima perkunų griaudimas ir vojo ūžimas. Ir čia buvo B. Kisieliaus menas, kuris tą visą atliko su burna - be jokių instrumentų.

Scenos dekoracijų pakeitime, gelbėjo visi artistai.

Gėrėdamiesi šio veikalo puikiu perstatymu, visiems "kaltininkams" kaip tai režisorei p-lei M. Arlauskaitei, P. Juskevičienei ir visiems artistams, taipgi ir techniškoms "meistrams" Kisieliui ir p. Mašnickui, ir visiems kitiems prie veikalo pastatymo prisidėjusiems, - Kanados Liet. Tarybos centras, reiškia nuosirdžiausią ir giliausią padėką.

* * *

"N.L." NAUDAI VAKARIENĖ

Šių metų lapkričio 22 d. Ville La Salle "Citizens Club" svetainėje, buvo surengta šauni vakariene. Gausiai susirinko svečių, kurie prie gražiai papuoštų stalų vaisindamiesi skaniai paruoštais valgiais bei alumi ir kitais gėrymais jaukioje ir draugiskoj nuotaikoje - praleido laiką. Pelnas paskirtas dėl "N.L." žurnalo.

Vakarienos metu pasakyta eilė kalbų. Įžanginę kalbą pasake programos vedėjas A. Navickas. Pagrindinę reikšmingą kalbą pasake Amalgamų Unijos atstovas

gerb. p. Jankauskas. Kalbėtojas nusvietė šių dienų svarbiausius klausimus, ragindamas uoliai remti K.L.Tarybos vedamą sąjudį; nes Kanados Lietuvių Taryba šiuo, visam pasauliui kritingu metu, yra pasirinkusi pati svarbiausią kelią, būtent: sujungti visus Kanados lietuvius į darnią seimą, ir bendromis jėgomis gelbėti Alijantams karo pergales pastangoms, ir siekti laisvos, demokratiskos Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Ir, kad šia kryptimi K.L.Taryba, jau yra nuveikusi milžiniškus darbus, tačiau dar daug darbo stovi prieš akis, todėl nuolatos reikia žengti priekį, kad tas darbas būtų sėkmingesnis. K.L.T. specialiai leidžia "Nepriklausoma Lietuva" žurnalą, nes spauda - labai galingas kovos įrankis; todėl ragino bankieto dalyvius, kurie dar neskaito Tarybos leidžiamo žurnalo, kad jį išsirasytų, nes jis yra vienintelis Kanados Lietuvių kultūrinis svyturys. Ragino užsiprenumeruoti ir kitus, naudingus, lietuvišku keliu einančius laikraščius.

Po to, trumpai kalbėjo žurnalo redaktore M. Aukštaite, p. K. Žiziūnas, A. Sakalas, Pranas Jasutis, J. Leknickas, S. Pundziuvienė, kuri perdavė linkėjimus nuo patringų Sudburio lietuvių, p. Škudienė, K.P. Kiškis ir kiti.

Už šio bankieto surengimą didžiausias kreditas tenka Ville La Salle lietuviams, ypač moterims, kurios ne tik visus valgius pagamino, bet dar ir produktais suaukojo.

P.K. Jasutienė pagukavo 2 tortus, M. Leknickienė paaukavo 1 tortą, Vilimienė ir Zabieliene

paaukavo šviežius raugintus labai skanius kopūstus, kuriuos net ir p. Kiškis savo kalboje pagyre.

Kitus visus tortus iškepė p. M. Leknickienė ir p-lė Baltakyte. Kitų valgių gaminime darbavosi p.p. Škudienė, Zabieliene, Duncikiene, Vilimienė, O. Matulienė; kuri labai tenka apgailėti: vakarieneje negalėjo dalyvauti, nes netikėtai buvo susirgusi.

Valgių gaminime ypatingai daug pasidarbavo K. Jasutienė.

Prie stalų pasitarnavo p-lė Regina Guzevičiūtė, ir aukščiau suminėtos seimininkės.

Be to, valgių gaminime gelbėjo ir vakarienes metu svetainėje darbavosi: J. Leknickas, Škuda, p. Zabiela, J. Kuprevičius, p. Duncikas, J. Kilimonis kuris su savu automobiliu suvežiojo gėrymes ir valgius.

Stalai buvo padengti lietuviškomis austomis staltiesėmis, taipgi Vilasaliečių moterų.

Nenuilstamiems darbuotojams Vilasaliečiams ir Vilasalietėms kurie darbavosi bei aukomis prisidėjo prie šio puikaus bankieto surengimo, K.L. Tarybos centro komitetas, nuoširdžiausiai dėkoja.

Taipgi nuoširdžiausias ačiū visiems dalyviams savo atsilankymu šį parengimą paremusiems, tuo pačiu ir "N.L." žurnalą. Vilasaliečių patriotizmas ir darbštumas, lieka gražiausiu pavyzdžiu ir kitoms lietuvių kolonijoms.

Atsiprasoma, jei per klaidą kurio nors darbuotojo pavardė liko nepaminėta.

P E T R U T Ė

* * *

Nepriklausoma Lietuva

GARBĖS VERTA LIETUVAITE

Gruodžio 14 dieną šiais metais, St. Charles Akademijoje, kurioje mokytojauja p. lė Helena Bandžiūtė, atsilankė West Dis - trikt'o mokyklų Inspektorius A. E. Wescott ir įteikė mok. Helenai Bandžiūtei "Garbės laipsnį" bei piniginę dovaną, už pasizymėjimą lavinime francūzų vaikų, tos kalbos įvairiose šakose.

Šioje iškilmėje dalyvavo visi aukščiau minėtos mokyklos mokytojai ir apie tukstantis mokinių, kurie sveikino mokytoją Heleną Bandžiūtę karštais aplodismentais.

Garbė, panelei Helenai už toki kilnų užsitarnavimą, kurio ji tikrai verta, nes p. Helena Bandžiūtė, tai yra mūsų kolonijos pažiba, daug sielos idedanti į meną ir dainos kilimą, nes be jos tikrai būtų pertusčias vienoks, ar kitoks parengimas.

* * *

PAVIZDINGOS APEIGOS

Gruodžio mėn. 6 dieną lietuvių parapijos Šv. Kazimiero bažnyčioje, 9 val ryte, buvo gražios apeigos Nekalto prasidėjimo draugijos, ir Švenčiausio Vardo Marijos mergaičių ratelio bažnytinės ceremonijos.

Apeigos prasidėjo šv. mišiomis, buvo bendra komunija, ir paskui su degančiomis žvakėmis ransė, ejo procesijoje.

Ypatingai zavejosi jaunamotės mergaitės, kurios dar niekur draugijose nedalyvavo, tad jų veideliai degė Dievo meile ir dvasiniu džiaugsmu.

Šios dvi draugijos, labai pavyzdingos. Vardo Marijos draugijoje yra iširšę 20 mergaičių,

O Nekalto Prasidėjimo draugijoje, rodos apie 50 doro gyvenimo merginų.

Šių draugijų valdyboj, yra šios ypatos: pirmininkė Helena Bandžiūtė, Vicepirm. M. Levinskaite, sekretore M. Arlauskaitė, izdininke O. Bobinaite.

Mes, motinos, turime už pareigą būti dėkingos aukščiau minėtai valdybai už darbą ir triūsą dedamą dėl mūsų dukrelių, taipgi turime džiaugties, kad turime laimės turėti tokių pasišventusių asmenų.

Už šių draugijų gražų veikimą, didelis kreditas priklauso visai valdybai, bet labiausia mokytojai Helenai, nes ji tų draugijų rodos ilgametė vadovė.

Aukščiau aprasomos šių draugijų ceremonijos ir apeigos, baigosi gražiu pasivaissinimu parapijinėj syetainėj, kur dalyvavo kiti svečiai bei viesnės.

* * *

IVYKO SUSIRINKIMAS

Gruodžio 6 dieną, parapijos syetainėj, ivyko Šv. Elzbietos pašalpinės dr-jos visuotinas susirinkimas.

Tame susirinkime, buvo valdybos perrinkimas. Bet, kai kurios vald. narės pasiliko savo senose pareigose.

Ši kartą pirmininke išrinkta p. O. Motužienė, vicepirm. p. Milienė, sekretore Vosyliute, izdininke M. Janulaityte, kasos raštininke - p. Kazinaviciene.

Ši draugija turi 84 narius, ir labai gražiai veikia.

Linkėtina, kad ir toliau taip darbuotusi išrinktoji valdyba, ir keltų draugijos vardą.

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

"MIRGOS" VAIDINIMAS

Gruodžio mėn. 13 dieną parapijos svetainė, buvo suvaidinta istorinė drama "Mirga", kuri paliko gilų ir neišdildomą įspūdį žiūrovų sielose.

Publikos prisirinko pilna svetainė, kas artistams pakėlė upą bei pasiryžimą.

Svarbiausia veikalo herojė "Mirga" – buvo p-lė Helena Bančiūtė. Stebetis reikia, kad pati buvo idėjusi jėgas režisavime. O vaidyboje jos iškilo dar aukščiau. Ji taip puikiai vaidino, kad saleje buvo girdėti: "Ji tikra artistė! Ji gyvas menas". Ir iš tikrųjų – Helena buvo verta tu teisingų komplementų, kokius būrė susizavėjusi publika.

P. Julija Basham (Dereškevičiūtė) iš jaunų dienų uoli choriste gerai atliko savo rolę "Ona", Vytauto žmona.

A. Sakalas – Bilginas, puikiai vaidino, jo gestai ir kalba, buvo veik naturalūs ir artistiški.

A. Bobelis – Gimbutas, K. Ambrazas – Vytautas, A. Norkeliūnas, E. Bobinas, J. Skyrius ir A. Vaisvilas buvo gražūs kareiviai. Vienu žodžiu, visi gražiai lošė.

Pertraukose, buvo paįvairinama jaunamečių mergaičių savo gabumuose pasireikšti. Artistiškai ir labai žaviai pasoko Rutelė Kilimonyte, o jai akomponavo jauna ir gabi pijanistė N. Jokubauskaitė.

Puikiai, gražiu balseliu padainavo Vaupsaitė, jai akomponavo irgi p. Jokubauskaitė.

Žinoma mūsų gabi jauna coristė Francis Žiziūnaitė, kuri sužavėjo, tikrai sužavėjo visą publiką savo angelisku, pilnu gračijos ir švelnumo balseliu, ku-

riai dainuojant nevienas klausytojas bėrė komplementus, kad ši mergaitė bus tikras dainos talentas. Jai pijanų akomponavo jos tėvelis K. Žiziūnas.

Tą baigus, pirmų syk nedrąsiai pasirodė ir uždainavo jaunametės dvi sesutės E. N. Lukošytės, kurios taipgi paliko gražų įspūdį.

K. Žiziūnas jaunų chorisčių mokytojas, irgi malonejo gražiai priruošti savo sustatytos dainos ir pijanų pritaikintos melodijos, ir su savo jaunamečių chorisčių grupe – puikiausiai užpildė savo dalį.

Šio viso vakaro programą paskėmingai, gražiai ir tvarkingai vedė, p. Vytautas Širvydas, už ką jam priklauso mūsų visų padėka ir didelis kreditas.

Baigiant vakarą, buvo išleista loterija, kurios pelnas paskirta vaikučiams Kaledų eglutei.

"Mirga", ir visas vakaro paįvairinimas pavyko kuograziausiai, o p-lės Helenos istorinis fragmentas kurį ji pasakė kalėjime, pasiliko mūsų sielose giliai užantspauduotas; nes tai jos pačios mintys... dvasia... laukiame daugiau panašių vakarų.

E. Lukošienė.

* * *

NAUJAS PARENGIMAS

Po Naujų Metų, Šv. Kazimiero parapijos choras, žada suruošti idomų koncertą bei vaidinimą.

Vaidins mūsų gabiausi artistai, be to, choristai ruošiasi išpildyti turtingo turinio muzikaliską programą. Vėliau, bus daugiau apie šį muzikos vakarą pagarsinta.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

RENGIAMA NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Naujų Metų sutikimo proga, Kanados Liet. Taryba rengia didelį šokių vakarą, kuris įvyks italų svetainėje 2721 Joliceur Street (tarp Daragon Dumas gatvių) Ville Emard'e. Salė erdvi ir graži. Gros puikus orkestras, todėl bus galima ligi velumos pasižokti, ir smagiai laiką praleisti. Žemutinėje svetainėje, bus paruošti užkandžiai ir stiprių bei lengvų gėrymų.

Taigi puiki proga visiems, ypač jaunimui, palydėti šiuos metus, linksmi peržengti Naujųjų Metų slankstį.

Šokių pradžia 8:30 vakare, 31 dieną gruodžio.

Pelnas skiriama "Nepriklausomos Lietuvos" žurnalo paramai ir Alijantų kareivių fondui.

Kanados Liet. Taryba, kviečia visus atsilankyti, įzanga tik 50 centų.

Rengėjai

* * *

ŽUVO KASYKLŲ NELAIMĖJE

St. Jerome aukso kasyklose, kurios randasi nepertoli Sudburio, šių metų gruodžio mėn. 2-ą dieną, kritus didžiulei uolos skeveldrai, tapo vietoje užmesti du kasyklų darbininkai: lietuvis Vladas Bandza ir vienas ukrainietis - jo bendradarbis.

A.A. V. Bandza buvo samoningas lietuvis ir nuosirdus K.L. Tarybos remėjas. Velionis buvo nevedęs, pusamžis žmogus. Paliko dideliame nuliūdime seserį p. Baguzienę ir svogerį Petrą Baguzį su jų šeima, gyvenančią Montreale. Taipgi, paliko plačią giminę Lietuvijoje. P.p. Baguzių ruošėsi lavo- nas 5 d. gruodžio tapo parvestas į Montreala, ir pasarvotas pas gra- borių Bourgier'ą. Prie karsto bu-

vo keletas gyvų gėlių vainikų ir ir gyvų gėlių pintinių: nuo Ba- guzių šeimos bei artimųjų jų drau- gu. Viena gėlių pintinė buvo pa- statyta nuo Kanados Liet. Tarybos centro.

Gruodžio 7-tą d., su bažnyti- nės pamaldoms A.A. V. Bandza, tapo iškilmingai palaidotas Mon- trealo kalno kapinyne. Tebūna jam lengva Kanados žemėlė, nes nuo savo mylimos tėvynės, jau atskir- tas amžinai.

P.p. Baguzių šeimai, netekus savo mylimo brolio, svogerio ir dėdės; kuri tik vieną Kanadoje turėjo, šioje taip didelio liūdė- sio ir širdies skausmo valandoje, K.L. Tarybos centras, reiškiamame nuosirdžios broliškos užuojautos jausmus.

S. Pundziuvienė.

* * *

IŠVYKSTA Į U.S.A.

Gruodžio 27 tą, mokytoja H. Bandžiūtė drauge su savo mamyte išvažiuoja į Cambridge ir Boston'ą, praleisti dvi savaites atostogų pas ponus Joną ir Onutę Burokus. (Onu- tė, visiems zinoma montrealieciams mokytoja) Jos mano taipgi aplankyti ponus Peldzius, "Darbininko" redak- torių, ir siaip daug pažįstamų. Žada grįsti į Montreala - sausio 11-tą, 1943.

* * *

K.L.T. Moterų Sekc. Arbatėlė

Didžiai gerb. ponai Petronėlė Juskevičienė, buvo surengusi puik- kią arbatėlės puotą, apie kurią bus aprasyta sekancioj "N.L." laidoj.

Ši kartą, dėl vietos stokos, tenkai palikti keletą korespon- dencijų, bet jos visos bus patal- ateinancioj laidoj.

* * * *

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.



S N A I G Ė M S K R I N T A N T

Nemuno Banga

Snaigės krinta, snaigės lekia,
Ir vis skuba, kad greičiau...
Nor pasiekti mūsų žemę,
Po kelionės iš aukščiau.

Tiek daug jų čia jau nukrito,
Apdenge pievas, laukus;
Ir siaurą takelį mano -
Kuris veda per vargus.

Snaigėms nuklotos takelis...
Ir man eiti juo smagu!
Rodos eičiau, toli toli -
Už jūruzių už placių.

Ten, kur vagsta mūsų broliai,
Kur mano sena motutė;
Ten kur liūdi bakūželėj -
Vargo prislegta sesutė.

Pamatyti aš norėčiau;
Ar daug snaigių ten prikrito...
O gal daug daugiau nubiro, -
Brolių asarų dangstyty.



KALĒDU ŠVENTĒ

O. V I Z B A R I E N Ē

Kalēdu šventē, Jēzaus uzzīmimo šventē kaip sako krikščionių mokslas. Tai žino gerai kiekvienas save kataliku laikas žmogus, kad ta šventė turi pasauliui suteikti naujo džiaugsmo; "Taikos ir Ramybės" - kaip sako giesmės žodžiai, bet...

Kur šiandien "naujo pasaulio" žmonija vedama grobuoniškų valdovų? Kiek nekaltų žmonių liko pasmerkta mirčiai? O kiek aukų tebekėnčia ten, kur karo prosvaistės ... patrankų sūviai trata, jaunų, nekaltų gyvybių kraujas liejasi; ligų epidemijos paskutinius žmogaus jėgų likučius baigia išlupti.

Ar tos aukos nėra taip pat širdį ir jausmus turinčių motinų vaikai. Ar jų rūstybė nekris ant tų, kurie žudo žmoniją!? Argi nekaltai pralietas kraujas nesisauks atkėrisijimo žiauriems valdovams?! Tai parodys ateitis - taikos klausimui išsisprendus.

Svetimųjų jūngo žiauri letena laiko prislėgtą ir mūsų brolių lietuvių. Kalėdų šventėje jis bus okupantų sekamas. Ir aš tikiu, kad jo didžiausias troškimas bus, kaip galima greičiau išsiliuosuoti iš tos nuosmios jį slegiančios okupantų rankos, negailėtingai kankinusios ir persekiojusios jo senelius ir prosenelius.

Neteisybė, išnaudojimas ir kitų pavergimas, giliai įleido šaknis į žmogaus širdį, atbukino jausmus, nustelbė gerąsias puses: kaip tai: meilę, pagalbą, užuojautą, artimą; žmogus lyg ir pamiršti pradėjo. Išikibo į materiales gėrybes, nori pamiršti, kad viską naikinąs laikas pamazų, o kurtais ir greitai sunaikins ir jį patį. Užteks mažiausio sklypelio žemėje, kuri jo kaulus priglaus ilse-tis. Tik geri ar blogi darbai nuveikti jo gyvenime, liks minimi ilgai likusiųjų tarpe.

Žmogus būdamas savo valios, jausmų ir proto valdovas, privalėtų savo širdyje užleisti vietą teisybei, gerui ir meilei artimo, nuogirdžiai užuojautai visų, tik tada galėsime susilaukti naujo džiaugsmo; taikos ir ramybės žemėje visiems žmonėms Kalėdų laukiant.

* * * * *

SIELOS SKUNDAS

KLAJŪNĖ

Mane supa malonus vakaro ramumas, taip gera sėdėti ir svajoti, gyventi tais praeities prisiminimais, kuriuose aš laimėjau tik mačiau

O už lango naktis, tamsi ir slėpininga naktis, kaip ir mano svajonės. Išsiblaškyti noriu, nes per daug skaudu nors ir svajonėse lyginti praeitį ir dabartį; bet negaliu. Noriu būti ten, kur mano siela visuomet saukia.

Na... geriau pasiimsiu albumą ir pasižiūrėsiu. Žiūriu... Dieve visi jaunystės draugai ir draugės. Siela užsidegė kerštu tiems, kurie juos iš manęs išplėse. Norečiau atkersyti tiems... sudraskyti į mazus gabalėlius... Bet, ne. Tegu jiems pasaulis kersija. Pasaulis naikina. O jūs, kur jūs dabar esate?! Ateikite, pas mane, paguoskite, suraminkite, tiek daug iskętejusią mano sielą. Bet... Jūs negirdite, kad aš jus saukiu su asaroms. Noriu išvysti jūsų veidus, noriu išgirsti jūsų dainas. Bet ne - ... jau jūs pas mane neateisite, jūs mane paliksite vieną klajoti juodose mintyse. Dėl ko taip nelaimingas pasaulis, dėl ko taip žiauriai atplėse nuo visų? Ar dėl to, kad niekam nepasiskundžiau, ar dėl to, kad nieks mano asarų nematė?

Mylėjau pasaulį, dabar jo nekenčiu. Jis visas yra kartybėmis užnuodintas. Siela verkia aplinkui apsidaisius: vieni žudymai, girtuokliavimas ir kitokios nedorybės.

Verčiau albumą toliau. Žiūriu, ir matau tą veidą, kurio esu labiausia pasiilgusi visa savo siela.

O, brangus, ateik tu čia, pasiimk, mane. Žinau, tu mane myli, kaip ir mylėjai. Aš noriu su tavim sykiu vargti ir kentėti. Neapleisk, manęs, prisiekiu aš tau, kad visą savo gyvenimą aš tave mylėsiu, tavęs ilgesiuos. Žiūriu į tavo paveikslą, o asaros vilgo mano skruostus. Praėjo keli metai, tikrai tie nelaimingi metai, kur dingę per tuos metus pažadai, priesaika?...

Brangus, aš noriu jausti tavo švelnų apkabinimą, karštą pabučiavimą, noriu išgirsti nors vieną žodį: "Myliu". Ir ar nebus mums lemta susitikti ir niekuomet jau neišsiskirti? Kas gali perskirti dvi širdis, kurios tik viena kitai tenori plakti. Aš manau persilpnas pasaulis tai padaryti. Taip... - tu buvai pirmas, kurs užkariavo mane. Ar tu pameni, kai mane pirmą sykį pabučiavai? Tai buvo

Nepriklausoma Lietuva

tykus vakaras, tartum ir medelių lapai bijojo sujudėti. Mėnulis
aip svietė gražiai ir šypsojosi žiūrėdamas į dvi jaunas plakan-
ias širdis. Taip, tu norėjai, kad aš grįščiau pas tave, bet su-
rask, mane ir atleisk man. Juk aš esu sunkių sąlygų suvaržyta.

Jeigu būčiau su tavim, tikrai žinau būčiau pajutęs nors tru-
inėlį šio pasaulio laimės. Bet dabar ką aš turiu? Asaras, skausmus
ir ilgesį.

Branguti, nejaugi tas žiaurus karas perskyrė mus amžinai?
e, negali taip būti: tu kovoji už laisvę tėvynės Lietuvos! Tu ko-
oji, kad lietūvybė gyvuotų. Tu kovoji ir dėl manęs. Žinau, tu ne-
pleisi manęs. Nesvarbu kur tu būsi, aš visada su tavim.

Kovok, o aš tau padėsiu ir lauksiu, kada tu mane pašauksi
laisvą Tėvynę Lietuvą.



N E S K R I A U S K I T E

M. A.

Neskriauskite, vėjai,
Jei rūtą pasejau -
Darželio gruode.
Prie amžino tako,
"Čia rasi ji" - sako
Man uosiai sode.

Neskriauskite, vėjai!
Juk jis nežadėjo
Man rožes baltos!
Žadėjo žiedelių,
Skaisčių... idealių -
Meilės nekaltos.



WAGNERIO MUZIKA

Vincentas Budrikas

Muzika be žodžių išreiškia jausmą ir mintį. Kada aš klausau Wagnerio muzikos, aš matau tobulojo paveikslus, formas, pragiedrylius... strenų siūbavimą, krūtines bangavimą, akies žvilgsnį. Aš esu didelių galerijų vidury. Begalines panoramos bėga pro mane. Aš matau plačius peizazus, žalumynų ir vėlyvųjų slėnių, skrendančius kaukarus, sniegu vainikuotus. Aš esu pačioje jūroje, kur nesuskaitomos baltakepurės vilnys sokinėja ir dziugauja. Aš esu giliuose urvuose, apdengtas tvirtais kaukarais... ir pro plysius matau amžinas žvaigždes. Vieni momentu muzika virsta melodijos upe, tekančia per stebuklingą žemę; tūmai ji subėga į keistas chazmas, ir galingas kataraktas, virsta septynspalvėmis putomis.

Didingą muziką visuomet liūdina, nes ji pasakoja mums apie tobulą; ir sitoks yra skirtumas tarp to, kas mes esame ir to, ką muzika sugestuoja... ir net kai kada džiaugsmo taureje, randame asarų.

Wagnerio muziką turi spalvos; ir kai aš klausau smuikų, rytas rodos ateina lėtai ir tyliai. Ragas užliebia žvaigždę viršui horizonto. Naktis purpuriniame baso žvimbime, klajoja ir skrenda tarytum be galo didelė bite per plačius nuvytusiųjų dobilų laukus. Šviesa balteja, kai smuikai garseja. Spalvos kyla iš kitų instrumentų... ir paskui tobulas orkestras tvindo pasaulį dienos šviesoje.

Wagneris davė mums ne vien naujų tonų, naujų kombinacijų, bet kažką daugiau. Kai tik orkestras ima griežti jo muziką, visi instrumentai pasikeičia. Rodos jie griežia tokiais garsais, kuriuos ilgejos pareikšti. Ragai maistingai ruliaduoja; būgnai ir cimbarai jungiasi visuotinu džiaugsmu; seno baso violos gyveja aistra; violoncelės virpa meile; smuikai lieka nugaleti, pasidūda dieviškai furijai... ir gaidos taip godžiai skrenda į atmosferą, kaip kaliniai atlikę savo bausmę, tekini bėga keliais ir laukais į laisvę.

Wagnerio muzika yra kupina peizažų. Ji turi melodijų, kaip vidurnaktis, tirstai nuvarsotų konstelacijomis, ir harmonijų

kaip tolimųjų jūrų salos... ir dar kitų melodijų ir harmonijų tarytum palmos tyruose. Jo muzika patenkiną širdį ir protą. Ji nėra vien dabarčiai, bet ir ateities pranašavimai.

Wagneris yra garso skulptorius, piešėjas. Kada jis mirė, giliausias fontanas melodijos, kuri žavejo pasaulį, išseko. Bet jo muzika amžinai mokins ir tobulins.

FRAGMENTAI

Grožis vysta gyvenime, ne mene... Ašaros teka iš širdies, ne iš proto... Mintys krypta prie vilties... Šventi pasižadėjimai gimsta, kai viltis miršta.

Kada aš maniau besimokąs kaip gyventi, aš mokiausi kaip mirti. Žmogus gyvena šventų kūrinių vidury, bet nepastoja išaukštin-tas. Žmogus kuriasi sau gužtą kitų šventoveje ir peni savo sielą. Ir verčia artimą maitinti jo kūną... Šamone yra daržas, kur bręsta darbo vaisius... Mažiausias jūtimas, yra pasitenkinimo jūtimas. Mes mokomės sypstis iš klaidų... Knygos yra žmonių skraidancios mintys; jas reikia pasirinkti. Daugis lengvų daiktų - yra bevertingi. Kada uogas surenki iš miškų, tik geriausias pasilaikai... Kurie yra viliojami meilės, tie bus nuvesti į meilės karaliją, ir supras grožio džiaugsmą. Tik tas brangakmenis, kurs radijuoja visas teisybės spalvas, tegali reflektuoti ateities skaistumą. Asmens meilę, tautos meilę ir visuotinę meilę teikia pagarba ir auką visos meilės Kūrėjui. Visi daiktai, turi prasmes. Kas skelbia grožį, tas bus išganytas. Kosmos reflektuoja kiekvienos akies vyzy. Dievas gyvena kiekvienoj širdy. Parinktinis takas - veda į isminties versmę. Visuomet kalbėkime meiliai ir mokslingai.

* * *

Naktis, žvaigždės, giedras oras. Drebu! Man šalta: Širdy šalta! Viskas baltuoja. As virpu ir griunu. Saule - raudonas auksas, kada ji nusileis? Juokiuos. Sutema, minksta, pilkai melsva. Paukstis praklekia pro mane...

Aušra - liepsnojanti geltona spalva... raudonas auksas. Aušra

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

ir nauji šventi pažadai. Vėjalis iš mano širdies didelės jūros dvelkia... tyras - tarsi Dievo kvapas.

Aš džiūgauju, aš bėgioju, aš šokinėju. Tu esi čia, arti manęs - eik, aš tave priglausiu, meilė, eik...

Rytas ir muzika. Dienovidis ir meilė. Ir tu!...

* * *

Tavo veidas lyg karvelio balti sparnai. Tavo akys yra šviesos šešeliai. Kurgi tavo rankos, kai mėnulis puola?... Klausykis! Karvelis sudraskytas sparnais lekia. Ausra švinta ir žvaizždės gėsta. Žinau... tu nudengei mano paslaptis...

* * *

O, Didis Groži, kas galėtų atspėti tavo vardą? O, palaiminto gyvenimo Siela, kas galėtų išreikšti tave? O, didi Meile, kas galėtų papasakoti tavo saldybę?

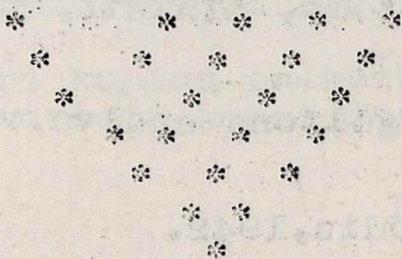
Ne, o Dievo Groži, niekas negali tavęs išaiškinti. Tu esi neišaiškinamasis.

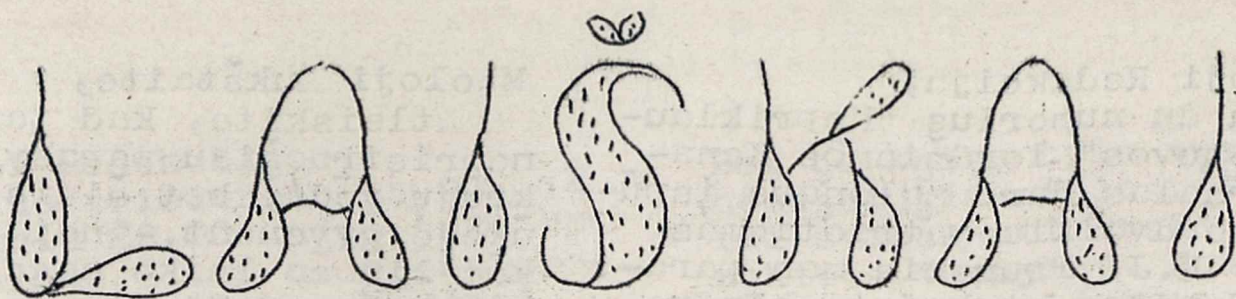
Mes turim kasdien ir kasnakt tave valgyti ir gerti ir tavim maitintis. Tu ilsiies ir miegi mūsų viduje; tu gyveni ir kvėpuoji viduje - perdem visus mūsų gyvenimo metus, kaip mūsų meiliausias geriausias ir teisingiausias.

O Dievo Groži, o gyvasis Groži, tu esi mūsų gyvenimo Saulė, tu esi mūsų dienų džiaugsmo šaltinis! Tu esi mūsų paslėptas džiaugsmas, mūsų paslėptoji palaima.

Ir niekas tavęs nepažįsta, tu mūsų išvidinė ir tyli linksmybė, mūsų širdžių džiaugsmas.

Kristau... didžio meilumo misterija... Juk Tu esi pasislėpęs mūsų šventos bukles viduje. Yra kilnu žinoti, kad Tu visuomet esi tyroji širdy, o gyvo grožio Siela! Tikros palaimos Versme...





Didžiai Gerbiami "Nepriklausomos Lietuvos" Darbuotojai ir Skaitytojai Kanadiečiai ir-

AMERIKIEČIAI!

Koks yra man džiaugsmas ir malonumas tarti kelis žodžius į Brangius Brolius ir Sesutes, kurie platina ir remia mūsų kolonijos brangų turtą - "N.L." žurnalą.

Sveikinu visus Gerbiamus ir Gerbiamas su Šv. Kalėdoms ir 1943 Naujais Metais, linkėdama, kad jie atneštų visiems laimę kuogeriausia, kad šiais ateinančiais metais mūsų Tėvyne Lietuva taptų laisva ir nepriklausoma, kad užtekėtų ramybės saulute visam pasauliui ir mūsų mylimoj Lietuvoj, kad galėtumėm sužinoti apie prailgtus savuosius.

Taipgi, noriu išreikšti savo gilų dekingumą mūsų mylimai redaktorei Marijai Aukštaitėi, kuri deda visas pastangas jėgas ir gabumus - dabina žurnalą jos raštais, kurie pasikę nevieno skaitytojo širdi - pasilieka neišdildomą atmintį. Taipgi dėkoju abiems jos suneliams, kurie studijuodami aukštąjį mokslą - pašvenčia daug laiko žurnalo pagrąžinime su piešiniais.

Tipgi, dėkoju jų tėveliui p. Navikevičiui, kurs irgi atliktomis nuo darbo valandomis, kartu darbuojasi su savo šeima.

Aciau Aukštaitėi ir jos visai šeimynėlei už tokį darbštumą -
Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

mą, linkiu ilgiausių metų ir geros sveikatos darbuotis mūsų tarpe.

Kaip pavasarį gėlelės darželiuose paskui viena kitą iš žemės, taip mūsų žurnalas 1942 metais augo ir bujojo, linkiu, kad ir Naujuose Metuose neskaitomai padidėtų skaitytojai ir darbuotojai.

Turime daug platintojų žurnalo, bet daugiausia pasiaukoją Ponia S. Pundziuvienė, ji nežiūri, kad ją kas ižeidžia, bet su švelnumu ir šypsena prie kiekvieno prisitartina, ir vis gauna daugiau ir daugiau skaitytojų.

Linkėdama sveikatos, prašau nenūilstamai darbuotis ir ateinančiais 1943 metais.

"Nepriklausoma Lietuva" - yra rankų darbo žurnalas. Kiekviena laidą reikalauja daug mechanisko darbo. Todėl šiame darbe uoliai dirba: p. Leonas Gudas, p. Lėknicų šeima, p. Škudai, p. Kuprevičiai, p. A. Navikevičius, p. Lukošiai, p-lė P. Baltakytė, p. Duncikai, p. Kilimoniai, ir kiti, kuriems visiems dėkoju, ir linkiu linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų 1943 metų, kad visi būtume stiprus, sveiki, galėtumėm dirbti Dievui ir Tėvynei naudai.

Su pagarba,

M. Arlauskaitė
"N.L." Administratorė.

Montreal, Quebec.

* * * *

Gerbiamoji Redakcija,
 Gavau du numerius "Nepriklausomos Lietuvos" leidžiamos Kana-
 doje. Žurnalas daro malonius išpu-
 dzio. Jame dvelkia patriotizmas
 Lietuvai. K.J. Prunskis man para-
 se, kad Tamstos stokojaite bendra-
 darbių ir ragino man pagelbėti.
 Suradęs atliekamo laiko nuo darbų,
 stai, pabreziau straipsnelį apie
 Lietuvos meninį pasirodymą.

Prasau siuntinėti ir toliau
 "Nepriklausomą Lietuvą". Tam tiks-
 lui idedu cekį \$3.00 Redakatoriaus
 vardū.

Viso geriausio linkėdams lie-
 ku su pagarba

Kun. A. Deksnys
 Mt. Carmel, Pa.

* * *

Gerbiamoji Redakcija:-

Su didžiausiu džiaugsmu, mes
 stebimes, kad Jūs mūsų Montreale
 lietuvius taip palinksmint su
 Jūsų leidžiamu žurnalu. Ne tik tai
 vienus Lietuvius iš tėvų žemės
 Jūs padarote linksmiais, bet ir čia
 gimusius jaunuolius.

Didžiai dėkavojam Jūsų redak-
 cijai už simpatingą užuojautą dėl
 mūsų nelaimės, kuri mus istikė.
 Jeigu kokią dieną Jums reikėtų pa-
 galbos, mes tikrai tikimes, kad
 Montreale Lietuviai Jūsų neapleis.

Su siuo, siunčiame du dolerius
 dėl atnaujinimo žurnalo "N.L."

Jūsų,

Jokūbauskai.

Montreal, Quebec.

* * *

Dear Editor:

Herewith, please find en-
 closed \$1.00 for "Nepriklausoma
 Lietuva".

We wish you the best of luck
 with the magazine. It is a great
 comfort to us.

Yours sincerely,

Betty Slzis & Family.

* * *

Mieloji Aukštaitė,

Atleiskite, kad taip ilgai
 neprisiruošiau parašyti, iš ti-
 krujų gėda, bet šiais laikais
 ukeję gyvenant - nei valandu-
 kės liuso laiko negalima su-
 griebti, o žmogaus pasisamdyti
 irgi niekaip negali sugriebti;
 tai šio karo pasekos.

Apmirsau ką ir rašyti. Mums
 "Nepriklausoma Lietuva" - lau-
 kiamas svečias. Kaip malonu gir-
 dėti, kad daugumas Lietuvos vai-
 ku - ilieja gražias mintis į Ju-
 sų redaguojamą žurnalą. Taipat,
 malonu skaityti daugumą lietuvių
 - pažįstamų asmenų pavardes, ku-
 rie vienokių ar kitokių būdu pri-
 sideda prie palaikymo taip myli-
 mos spaudos.

Siunčiu visiems geriausių lin-
 kėjimų, kad darbas ar mintis pa-
 aukotą ant Tėvynės aukuro, pri-
 artintų laisvę mūsų mylimai tau-
 tai.

* * *

"..... Skaitau "Nepriklausomą
 Lietuvą" kiekvieną numerį nuo
 pradžios iki galui, ir su kiek-
 vienu numeriu "N.L." iseina ido-
 mesniu - turtingesnis rasta. Bu-
 tų linkėtina, kad nei vieno
 Lietuvos namas, neapsieitų be
 "Nepriklausomos Lietuvos" žur-
 nalo; nes kas tik pasiskaitytų,
 kad ir lietuviški burliokai, ne-
 galėtų atsisžadėti savo Tėvynės
 ir Jos gražios kalbos.

Su pagarba,

O. Rosmanskas.

Utica, N.Y.

* * *

Dear Miss Marija Aukštaitė:

Thank you for your nice
 monthly magazine. I liked it
 very much, many of my friends
 asked me to subscribe for them.
 I shall do it very soon.

Enclosed, please find a
 cheque of one dollar.

Yours truly,

M.I. Mendelsohne,
 Hebrew School Principal

* * *

Gerbiamoji Redakcija,

Su šiuo prisiunciu \$5.00, iš kurių skiriu \$2.00 kaip auką "N. L." reikalams \$1.00 už prenumera-
tą "N. L." ir \$2.00 apmokėjimui prenumeratos dviem naujiems skaitytojams.

Su geriausiais linkėjimais,
V. Treigis.

Simcoe, Ont.

* * *

Didžiai Gerb. Tamstos:

Malonėkite priimti, tą mano mažą aukele, tai yra \$5.00 "Nepriklausomos Lietuvos" naudai.
Aciu.

J.M. Shaltenis.

Chicago, Ill.

* * *

Gerbiamoji Redakcija:-

Aš norėčiau išreikšti savo mintis bei pageidavimus, kaslink spaudos ateinantiems metams; tad labai prašau leisti man išsitarti jūsų "N. L." žurnale.

Brangus broli ir sese, lietuvi! Skaityk, ir platink gerą, dorą spaudą. Aš patarčiau Naujiems Metams išsirasyti pirmiausia mūsų žurnalą "Nepriklausomą Lietuvą", o paškui "Draugą", nes "draugas" - visados bus mūsų draugu rodantis gerą kelią. Gerai būtų, kad daug kas skaitytų geras ir naudingas knygas. Knyga, tai yra geriausia mokytoja, tikriausia vadovė per šį vargų gyvenimą. Knyga peni sielą, praskina žmogaus platesnę išmintį... parodo mūsų klaidas ir per jas kultūriną pasaulį; knyga guodžia širdį, mokina Dievo ir artimo meilės, pakelia nupuolusį, stipriną nuliudusį; iš tamsybių veda į šviesą, bet žinoma, kad tą gali padaryti, tik dora, pavizdin-
ga knyga. Juk knygų yra visokių!

Montreal, lapkritis-gruodis, 1942.

Bet aš kalbu apie tas, kurios nesužeidžia sielos. Gera knyga, tai šviečianti žvakė gyvenimo nakties tamsybėje. Kaip alkaną kūną pasotina duona, taip sielą geras raštas. Juk vargdienio žmogaus yra geriausi vaistai - geri raštai. Dar kartą prašau, broliai ir sesutės, skaitykite ir paremkite dorą spaudą.

Baigdamas, sveikinu visus lietuvius ir lietuvių dvasios vadovus su Šv. Kalėdoms ir su ateinančiais 1943 Naujais Metais, išreikšdamas didžiausią pagarbos žodį ir linkėjimus.

Taipgi sveikinu "Nepriklausomos Lietuvos" redakciją, administraciją ir visus žurnalo bendradarbius, kurie nesi-
bijo nei šalčio nei lietaus; vargsta, dirba įtempę jėgas dėl Tėvynės labo. Išreikšiu jiems didžiausios pagarbos žodį, užuojautą ir linkėjimus.

Su pagarba,

Juozapas Žemaitis.

Montreal, Quebec.

* * *

Mieloji Mūsų Aukštaitė,

Nežinau, kaip Jums atsidėkoti už redagavimą "N. L." žurnalo. Jis risa mus visus į vieną grupę; ir tai kažkuo, kad tikrai ir pasakyti nemoku.

Linkiu sveikatos ir jėgų, o mes visi kiek galėdami Jums gelbesime.

Jūsų,

A. Martinonis.

* * *

Siela, amžinosios simpatijos kvapas, siela kulturingiausias šių amžių kodylas.

* * *

52 REDAKTORĖS ŽODIS

Ką ši karta pasakys šis lakštelis, nežinau?... Bet aš noriu, ką nors pasakyti Jums, šio lakštelio sekejai - Mielieji Bendradarbiai! Nors šiandien esu nesava. Išvargusi ir nusikamavusi. Tuscia... išsemta... niekas, visai niekas, ir ar aš surasiu tokių žodžių, kurie būtų Jums verti?..

Šiandien, marinau senelę... Kryžius, žvakę ir plunksna... Ak, vargo! plunksna... neatsiskiriama... niekur jos negaliu palikti, nei nepajėgiu su ja gyventi. Darbų marios. Issiblaškius. Visi siekia rankų, rankų... O mano Dieve, kodėl jų tik dvi? Kodėl viena širdis ugnikalio... um, visiems, - nežinau?... Asaras ir širdį Jums atiduodu - manęs nera. Nėra, kaip nieko. Ir Jūs, mano arčiausi plunksnos Draugai, tikiu suprasite mane, ką trokštu pasakyti, ir jei nepasakysiu tikro jausmo - Jūs užpildykite spragas...

Aš noriu pasakyti, kad Jūs buvote mano Žvaigždės, nusileisdavote iš sielos erdvių, ateidavote į mano išvargusį pasaulį, ir mes čia tarp keturių sienų - risome savo širdžių spindulius į vieną pluoštą, ir ruošėme vainiką... Nešėme jį į brolių pasaulį, su naujais ir naujais žiedais...

Tūkstantinės širdys pamilo, dabar siekia Jūsų... ir aš tikiu, kad Jūs visi žiburiuodami kilnia dvasia savo horizontuose - atklysite vėl savo širdžių saulemis prie mano salto gyvenimo kapo, kur aš suklupus apkabinsiu Jūsų mintis kaip Serafino giesmę, grozesiuosi... iliesiu į naujus lakštus, ir Jūs žydėsite... kaip krikzantemos... keturiais metų sezonais... ir paskum - jau amžiais nenuvysite!

Dabar, tik galiu Jus po vieną sieloje pasišaukti, pasakyti, kaip esate man brangūs... ir vistik - nepasiekiami... Tad, stovėdama Kalėdų ir Naujų Metų angoje - tiesiu Jums gilų jausmą pulsuojanti meile, prisirišimu, padėka, ir maldavimu: rašykite... Nepalikite, manęs vienos... Aš laikiu Jūsų minčių, Jūsų sielos perlu.

Dabar jau vėlu. Naktis. Tad, baigdama linkiu Jums, geros nakties, malonių Kalėdų švenčių, ir laimingų 1943 Naujų Metų!

Visados Jūsų,

Marija Aukštaitė

Montreal, gruodžio 21 dieną, 1942.